

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ZÁKLADNÍ ŠKOLY LUŠTĚNICE

č.j.: ZŠ-Luš/ 410 /2021

ČÁST 1

1 Obsah

2	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
2.1	NÁZEV ŠVP	3
2.2	ÚDAJE O ŠKOLE	3
2.3	ZŘIZOVATEL ŠKOLY	3
2.4	PLATNOST DOKUMENTU	3
2.5	ZVEŘEJNĚNÍ	3
3	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
3.1	VELIKOST ŠKOLY	4
3.2	CHARAKTERISTIKA ŽÁKŮ	4
3.3	CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU	4
3.4	DLOUHODOBÉ PROJEKTY	4
3.5	MEZINÁRODNÍ PROJEKTY	4
4	CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	5
4.1	ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	5
4.2	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	5
4.2.1	<i>Kompetence</i>	6
4.3	ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI, ŽÁKŮ NADANÝCH A MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH ..	11
4.3.1	<i>Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami</i>	11
4.3.2	<i>Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných</i>	16
4.4	ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT (PT)	19
5	UČEBNÍ PLÁN	21
5.1	UČEBNÍ PLÁN – I. STUPEŇ, PLATNOST OD 1. 9. 2021	21
5.2	UČEBNÍ PLÁN – II. STUPEŇ, PLATNOST OD 1. 9. 2021	22
5.3	POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU	23
5.3.1	<i>Využití disponibilní časové dotace na I. stupni ZŠ</i>	23
5.3.2	<i>Využití disponibilní časové dotace na II. stupni ZŠ</i>	23
6	UČEBNÍ OSNOVY	24
6.1	PŘEHLED POVINNÝCH VYUČOVACÍCH PŘEDMĚTŮ	24
6.1.1	<i>I. stupeň ZŠ</i>	24
6.1.2	<i>II. stupeň ZŠ</i>	25
6.2	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	29
6.2.1	<i>Český jazyk a literatura</i>	29
6.2.2	<i>Anglický jazyk</i>	36
6.2.3	<i>Další cizí jazyk</i>	40
6.3	MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	43
6.3.1	<i>Matematika</i>	43
6.4	INFORMATIKA	48
6.4.1	<i>Informatika</i>	48
6.5	ČLOVĚK A JEHO SVĚT	52
6.5.1	<i>Prvouka</i>	52
6.5.2	<i>Vlastivěda</i>	53
6.5.3	<i>Přírodověda</i>	54
6.6	ČLOVĚK A SPOLEČNOST	58
6.6.1	<i>Dějepis</i>	58
6.5.2	<i>Občanská a rodinná výchova</i>	62
6.7	ČLOVĚK A JEHO SVĚT	66
6.7.1	<i>Fyzika</i>	66
6.7.2	<i>Chemie</i>	69
6.7.3	<i>Přírodopis</i>	72

6.7.4	<i>Zeměpis</i>	75
6.8	UMĚNÍ A KULTURA	78
6.8.1	<i>Hudební výchova</i>	78
6.8.2	<i>Výtvarná výchova</i>	81
6.9	ČLOVĚK A ZDRAVÍ	84
6.9.1	<i>Výchova ke zdraví</i>	84
6.9.2	<i>Tělesná výchova</i>	86
6.10	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	90
6.10.1	<i>Praktické činnosti</i>	90
6.11	DOPLNŮJÍCÍ VZDĚLÁVACÍ OBORY	95
6.11.1	<i>ETICKÁ VÝCHOVA</i>	95
1.	STUPEŇ	95
6.11.2	<i>FINANČNÍ GRAMOTNOST</i>	97
6.11.3	<i>KORUPCE</i>	99
6.11.4	DOPRAVNÍ VÝCHOVA	100
6.11.4	<i>OBRANA VLASTI</i>	103
6.11.7	<i>OCHRANA ČLOVĚKA ZA BĚŽNÝCH RIZIK A MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ</i>	104
6.12	PŘÍLOHY	113
6.12.1	<i>Hodnocení výsledků vzdělávání</i>	113
6.12.2	<i>Dodatek k ŠVP</i>	113
6.12.3	<i>Školní výstupy – v el. podobě</i>	113

2 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

2.1 Název ŠVP

Školní vzdělávací program Základní školy Luštěnice

2.2 Údaje o škole

název organizace:	Základní škola Luštěnice, okres Mladá Boleslav
adresa:	Boleslavská 160, 294 42 Luštěnice
telefon:	326 357 151, 606 647 272
e-mail:	zs-lustenice@zs-lustenice.cz

ředitelka školy:	Mgr. Miluše Hůlková miluse.hulkova@zs-lustenice.cz
IČ:	71010840
DIČ:	CZ71010840
IZO:	102326843
REDIZO:	600049175

koordinátorka ŠVP:	Mgr. Lenka Marušková lenka.maruskova@zs-lustenice.cz
--------------------	---

2.3 Zřizovatel školy

název organizace:	Obec Luštěnice, okres Mladá Boleslav
adresa:	Boleslavská 171, 294 42 Luštěnice
telefon:	326 357 139
e-mail:	obec@lustenice.cz

2.4 Platnost dokumentu

Tato verze ŠVP je platná od 1.9.2021.
Schváleno na pedagogické radě 30.8.2021.

2.5 Zveřejnění

ŠVP ZŠ Luštěnice je zveřejněn na webových stránkách školy a v přízemí historické budovy školy u ředitelny.

.....
Mgr. Miluše Hůlková, ředitelka školy

3 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

3.1 Velikost školy

Základní škola Luštěnice je plně organizovaná, poskytuje vzdělávání od 1. do 9. ročníku. Kapacita školy je 300 žáků.

3.2 Charakteristika žáků

Žáci obvykle docházejí z blízkého okolí (spádové oblasti). Pro přepravu do školy nejčastěji cestují automobily rodičů, pěšky, veřejnou hromadnou dopravou.

Škola postupuje při integraci žáků na základě znění posledních úprav školského zákona č. 561/2004 Sb. a vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

3.3 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří učitelé 1. a 2. stupně ZŠ, výchovná poradkyně, asistentky a vychovatelky školní družiny. Sbor je smíšený, s převahou žen. Kolektiv je věkově mladší.

3.4 Dlouhodobé projekty

Během školního roku probíhají příležitostně dlouhodobé projekty, které se každoročně doplňují, prohlubují a propracovávají. Podílejí se na nich většinou všechny ročníky.

Jsou to převážně: Den dopravy, Den Země, Den slabikáře (1. roč.), Velikonoce, Čarodějnic, Sportovní hry, L Den matek, Tematické exkurze (projektové dny mimo školu), Ochrana člověka za mimořádných událostí a oborové práce.

Oborové práce tvoří jednu z pravidelných aktivit pro žáky 2. stupně. Jejich cílem je prohloubit dovednosti a znalosti ve zvoleném oboru, samostatně pracovat s informacemi, třídit je, kriticky myslet a prezentovat (viz Příloha č. 5 Školního řádu „Pravidla zadávání, zpracování a hodnocení oborové práce“).

Průřezová témata jsou rozpracována do projektových dnů.

3.5 Mezinárodní projekty

V současné době nerozvíjí škola žádný mezinárodní projekt.

4 CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

4.1 Zaměření školy

Všeobecné

4.2 Výchovné a vzdělávací strategie

- výchovné a vzdělávací strategie jsou společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků
 - jsou uplatňovány všemi pedagogy při výuce i mimo ni
- I. Preferovat kvalitní základní vzdělání zaměřené na takové znalosti a dovednosti, které budou dobře uplatnitelné v životě, tzn. méně encyklopedických poznatků a více se zaměřit na činnostní učení se zaměřením na praxi.
 - II. Rozvíjet komunikační dovednosti žáků v mateřském jazyce a v jazyce cizím, v informačních a komunikačních technologiích a v sociálních vztazích.
 - vést žáky k využívání komunikačních a informačních technologií
 - podporovat zavádění a využívání výpočetní techniky do všech předmětů
 - III. Podporovat rozvíjení pohybových dovedností žáků ve školních i mimoškolních sportovních aktivitách.
 - IV. Pomoci žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a cizincům.
 - klást důraz na všeobecné a rovné vzdělání pro všechny, stejnou péči věnovat všem žákům
 - nepreferovat jen intelektuální nadání, ale stejně podporovat žáky i s jiným druhem nadání, jako je hudební, pohybové, manuální, estetické apod.
 - V. Zavádět do výuky efektivní metody výuky.
 - vést žáky k týmové práci, k vzájemné pomoci, sounáležitosti a k vzájemnému respektu
 - vést žáky k dodržování stanovených pravidel, zejména pravidel školního řádu
 - VI. Rozvíjet dále silné stránky školy a maximálně eliminovat a napravovat to, co považujeme za nedostatky.
 - VII. **Chceme být školou, která připraví žáky na budoucnost a budeme na ni všichni pyšní.**

4.2.1 Kompetence

I. **Kompetence k učení** – *vést žáky k zodpovědnosti za své vzdělávání, umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení*

- vedeme žáky k zodpovědnosti za jejich vzdělávání, připravujeme je na celoživotní učení
- vedeme sebe, žáky i rodiče k tomu, že důležitější jsou získané dovednosti a znalosti, než známka na vysvědčení
- na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení
- umožňujeme žákům ve vhodných případech realizovat vlastní nápady, podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- podněcujeme tvořivost a samostatnost žáků
- rozlišujeme ve výuce základní a rozšiřující učivo
- učíme žáky vyhledávat, zpracovávat, používat a vyhodnocovat informace
- motivuje k učení – snažíme se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- učíme práci s chybou, při hodnocení používáme převážně prvky pozitivní motivace, učíme trpělivosti, povzbuzujeme
- usilujeme o aplikaci získaných poznatků do praxe a učíme žáky dávat věci do souvislostí
- respektujeme individuální pracovní tempo a rozdílnou efektivitu práce
- podporujeme samostatnost a tvořivost
- žáky vedeme k samostatnému organizování některých akcí mimo vyučování

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně
- využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

II. **Kompetence k řešení problémů** - *podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů*

- učíme žáky nebát se problémů
- vytváříme praktické problémové úlohy a situace a učíme žáky problémy řešit, podporujeme různé způsoby řešení problémů

- při řešení podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení
- podporujeme využívání moderní techniky při řešení problémů a týmovou spolupráci
- v rámci jednotlivých předmětů učíme, jak některým problémům předcházet
- průběžně sledujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají
- učíme žáky, jak některým problémům předcházet
- vedeme žáky k tvořivosti, samostatnosti a logickému myšlení, podněcujeme jejich fantazii
- podporujeme talent a individualitu
- spolu se žáky řešíme situace, které vznikají při vyučování i mimo něj (např. konflikty mezi žáky, problémy s kázní a s chováním, nedodržování závazných pravidel, komunikace s jinými lidmi)
- nabízíme řešení problémů s výchovnou poradkyní nebo školním metodičkou prevence

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejružnější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů, kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

III. Kompetence komunikativní – vést žáky k otevřené, všestranné a účinné komunikaci

- vedeme žáky k vhodné komunikaci se spolužáky, učiteli a ostatními dospělými ve škole i mimo školu
- zaměřujeme se prioritně na rozvíjení komunikačních dovedností žáků
- klademe důraz na úroveň komunikace
- netolerujeme agresivní, hrubé a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy a rodičů
- vedeme žáky k tomu, aby otevřeně vyjadřovali svůj názor podpořený logickými argumenty
- učíme žáky prezentovat své názory a myšlenky
- vedeme žáky k pozitivní prezentaci a reprezentaci svojí osoby a školy na veřejnosti
- připravujeme žáky na zvládnutí komunikace s jinými lidmi v obtížných situacích

- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu
- učíme žáky naslouchat druhým
- rozvíjíme u žáků zvládnutí základů komunikace v cizím jazyce
- vedeme žáky k respektování morálních pravidel (v duchu fair play)
- jednání s rodiči vedeme tradičně (třídní schůzky), ale i v konzultačních hodinách za účasti učitele, žáka a rodiče
- realizujeme vystoupení žáků na školních akademiích, v akcích pro děti z mateřských škol, pro rodiče, pro spolužáky i pro širokou veřejnost
- seznamujeme žáky se základy asertivní komunikace
- seznamujeme žáky s jednoduchými případy manipulativní komunikace, zejména reklamy

Na konci základního vzdělávání žák:

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhájí svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

IV. Kompetence sociální a personální – rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat, pracovat v týmu, respektovat a hodnotit práci vlastní i druhých

- minimalizujeme používání frontální výuky, podporujeme výuku skupinovou
- sociální kompetence vyvozujeme na praktických cvičeních a úkolech
- usilujeme o to, aby žáci prokázali schopnost střídat role ve skupině
- učíme žáky kriticky hodnotit práci týmu, svoji práci v týmu i práci ostatních
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci vzájemně potřebují
- vedeme žáky k respektování vzájemně dohodnutých pravidel, na jejichž formulaci se sami podíleli
- učíme žáky odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi nimi
- průběžně sledujeme sociální vztahy ve třídě, ve skupině

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebevědomí a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

V. Kompetence občanské - připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti

- důsledně dbáme na dodržování pravidel chování ve škole, stanovených ve vnitřních normách školy
- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem, netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování
- netolerujeme projevy rasismu, xenofobie a nacionalismu
- netolerujeme sociálně patologické projevy chování – šikana, drogy, kriminalita mládeže
- netolerujeme nekamarádké chování a odmítnutí pomoci
- neustále sledujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření
- využíváme pomoci a zkušenosti odborníků (PPP, policie...)
- při kázeňských problémech žáků se vždy snažíme zjistit jejich příčinu
- vedeme žáky k aktivní ochraně jejich zdraví i k ochraně životního prostředí

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

VI. Kompetence pracovní - pomáhat žákům poznávat a rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci

- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci, kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme
- vytváříme při výuce podnětné a tvořivé prostředí, měníme pracovní podmínky
- důsledně vedeme žáky k dodržování dohodnutých pravidel, ochraně zdraví a k plnění povinností a závazků

- seznamujeme žáky různými formami s profesemi – cíleně ujasňujeme představu žáků o reálné podobě jejich dalšího studia
- motivujeme žáky k dosažení jimi vhodně zvoleného dalšího studia

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

VII. Kompetence digitální

- učíme žáky ovládat a využívat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby při učení i při zapojení do života školy a do společnosti a to tak, aby se samostatně rozhodli, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- učíme žáky pracovat s daty, informacemi a digitálním obsahem
- seznamujeme žáky s tvorbou a úpravou digitálního obsahu
- seznamujeme žáky s využíváním digitálních technologií při své práci
- usilujeme o chápání významu digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamujeme je s novými technologiemi,
- učíme žáky kriticky hodnotit přínos a rizika digitálních technologií
- učíme žáky předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních

Na konci základního vzdělávání žák:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

- chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

4.3 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných

4.3.1 Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žák se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření viz. § 16 odst. 9 školského zákona.

Forma vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami uskutečňujeme formou individuální integrace do běžných tříd v omezeném počtu dle vyhlášky. Při diagnostikování speciálních vzdělávacích potřeb spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními.

Na naší škole působí poskytovatel psych. poradenství, který pracuje s jednotlivými žáky dle jejich potřeby nebo na doporučení pedagogických pracovníků školy. Provádí sociogramy tříd, vede rozhovory s žáky, rodiči i třídními učiteli.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření prvního stupně

- Při zjištění obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.
- Třídní učitel je zodpovědný za vytvoření plánu na pedagogickou podporu žáka. Tento plán vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě se účastní i vyučující jiných předmětů.
- S plánem seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka, a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení jmenovaní potvrdí svým podpisem. Škola zajistí v případě potřeby předání plánu školskému poradenskému zařízení.
- Poskytování podpůrných opatření prvního stupně třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby třídní učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření I. stupně poskytovaných na základě plánu třídní učitel ve spolupráci s

výchovným poradcem vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně

- Podpůrná opatření škola poskytuje bezodkladně po obdržení doporučení ŠPZ a po obdržení písemného informovaného souhlasu s poskytováním podpůrných opatření zák. zástupců žáka.
- Škola ve spolupráci s ŠPZ, žákem, zák. zástupcem průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrných opatření.
- Shledá-li škola, že opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzděl. možností a potřeb žáka, doporučí zákonnému zástupci využití pomoci ŠPZ.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu žáka se speciálními vzdělávacími potřebami (IVP)

- V případě, že opatření vyplývající z opatření I. stupně nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.
- Škola předá informace o poskytovaných opatřeních I. stupně školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího plánu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ředitelka školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný výchovný poradce. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce je výchovným poradcem informován o pravidlech a možnostech vzdělávání svého dítěte. Toto potvrzuje podpisem informovaného souhlasu. Seznámení s IVP stvrdí stejně jako ostatní zúčastnění podpisem.
- Poskytování podpůrných opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení poskytuje metodickou podporu při naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

- Stejný postup platí, i pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Úprava očekávaných výstupů stanovených ŠVP

- Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima.
- K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP. To umožňuje u žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně podpory (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) upravovat očekávané výstupy vzdělávání, případně je možné přizpůsobit i výběr učiva.
- K úpravám vzdělávacích obsahů stanovených v ŠVP dochází v IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními od třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením). Části vzdělávacích obsahů některých vzdělávacích oborů lze nahradit jinými vzdělávacími obsahy nebo celý vzdělávací obsah některého vzdělávacího oboru lze nahradit obsahem jiného vzdělávacího oboru, který lépe vyhovuje jejich vzdělávacím možnostem.
- Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření – viz upravený RVP.
- V IVP žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními třetího stupně (týká se žáků s lehkým mentálním postižením) a čtvrtého stupně lze v souvislosti s náhradou části nebo celého vzdělávacího obsahu vzdělávacích oborů změnit minimální časové dotace vzdělávacích oblastí (oborů).

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů mohou být v souladu s principy individualizace a diferenciací vzdělávání zařazovány do IVP na doporučení ŠPZ předměty speciálně pedagogické péče a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory stanoven v Příloze č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace.

Při vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením je třeba zohledňovat jejich specifika: problémy v učení – čtení, psaní, počítání; nepřesné vnímání času; obtížné rozlišování podstatného a podružného; neschopnost pracovat s abstrakcí; snížená možnost učit se na základě zkušenosti, pracovat se změnou; problémy s technikou učení; problémy s porozuměním významu slov; krátkodobá paměť neumožňující dobré fungování pracovní paměti, malá představivost; nedostatečná jazyková způsobilost, nižší schopnost číst a pamatovat si čtené, řešit problémy a vnímat souvislosti.

Mezi podpůrná opatření, která se kromě běžných pedagogických opatření ve vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením osvědčují, patří například posilování kognitivních schopností s využitím dynamických a tréninkových postupů, intervence s využitím specifických, speciálně pedagogických metodik a rozvojových materiálů; pravidelné a systematické doučování ve škole, podpora přípravy na školu v rodině, podpora osvojování jazykových dovedností, podpora poskytovaná v součinnosti asistenta pedagoga.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

Metody výuky (pedagogické postupy)

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů
- podpora poznávacích procesů žáka (osvojování učiva, rozvoj myšlení, pozornosti, paměti)
- respektování míry nadání žáka a jeho specifika
- orientace na rozvoj vnímání, na práci s textem a obrazem
- orientace na reproduktivní metody upevňující zapamatování, které vedou k osvojování vědomostí a dovedností pomocí opakování a procvičování
- individualizace výuky (zohledňování individuálních potřeb žáka, respektování pracovních specifík žáka, stylů učení, nastavení dílčích cílů tak, aby žák mohl prožívat úspěch, opakované vrácení se ke klíčovým pojmům a dovednostem aj.)
- respektování pracovního tempa žáka, stanovení odlišných časových limitů pro plnění úkolů
- zadávání domácích úkolů zohledňuje možnosti žáka a podmínky, které má žák k jejich plnění
- zohledňování sociálního statusu a vztahových sítí žáka a prostředí, ze kterých žák přichází do školy
- intervence na podporu oslabených nebo nefunkčních dovedností a kompetencí žáka

Organizace výuky

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka
- změna zasedacího pořádku či uspořádání třídy v rámci vyučovací jednotky a se zřetelem k charakteru výuky a potřebám žáků
- nabídka volnočasových aktivit (ve škole) a podpora rozvoje zájmů žáka

Hodnocení žáka

- využívání různých forem hodnocení žáka
- hodnocení vychází ze zjištěných specifík žáka
- práce s kritérii hodnocení v závislosti na charakteru žákova problému, s důrazem na podporu rozvoje dovedností a vědomostí žáka

- podpora autonomního hodnocení (sebehodnocení)
- zohlednění sociálního kontextu hodnocení, hodnocení směřuje nejen k vyhodnocení úspěšnosti žákova učení, ale také k posílení jeho motivace pro vzdělávání
- z hodnocení jsou zřejmé konkrétní individuálně specifické podoby činnosti vyžadované po žákovi, jsou jasně a srozumitelně formulována hodnoticí kritéria
- formativní hodnocení směřuje k zpětnovazební podpoře efektivního učení žáka a je pro něj informativní a korektivní
- celkové hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami zohledňuje jak omezení žáka, tak zejména jeho pokroky ve vzdělání

Předměty speciálně pedagogické péče a pedagogické intervence

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami budou v naší škole zařazeny podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory tyto předměty dle možnosti školy.

Vzdělávací obsah těchto předmětů přizpůsobíme vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními nebo rámci IVP.

Zásady práce se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

- seznámení všech pedagogů, ale i spolužáků, s daným postižením žáka
- respektování zvláštností a možností žáka
- vysvětlíme vyučujícím způsoby hodnocení žáka a možnostmi úlev
- vytvoření optimálního pracovního prostředí včetně vstřícné přátelské atmosféry
- možnost kompenzace jinými činnostmi, kde dítě může být úspěšné
- v případě dlouhodobé nemoci konzultovat a vytvořit individuální vzdělávací plán
- kladení reálných cílů, postupné zvyšování nároků
- podporování snahy, pochvala při sebemenším zlepšení výkonu, nedostatky neporovnávat s ostatními
- navození příjemné a soustředěné atmosféry při práci
- nutnost spolupráce s rodiči
- vyhledávání činností, ve kterých může být žák úspěšný
- dodržení častých přestávek, střídání pracovního tempa

Zapojení dalších osob a subjektů

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je nutná spolupráce školy, žáka, jeho zákonného zástupce a školského poradenského zařízení (ŠPZ).

Poradenskou podporu těmto žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům zajišťuje školní poradenské pracoviště, které tvoří:

- školní metodik prevence
- výchovní poradci
- třídní učitelé
- poskytovatel psychologického poradenství

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bude škola zatím spolupracovat jen se školskými poradenskými zařízeními.

4.3.2 Vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Nadaný a mimořádně nadaný žák

Nadaným žákem se rozumí jedinec, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka se považuje žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností.

Forma vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola je povinna využít pro podporu nadání a mimořádného nadání podpůrných opatření podle individuálních vzdělávacích potřeb žáků v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

Zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení na návrh učitele nebo rodičů. Pro tyto žáky může být vypracován individuální vzdělávací plán, který vychází ze ŠVP a závěrů vyšetření.

Mimořádně nadaní žáci mají upraven způsob výuky tak, aby byli dostatečně motivováni k rozšiřování základního učiva do hloubky především v těch předmětech, které reprezentují nadání dítěte.

Pravidla a průběh tvorby plánu pedagogické podpory nadaného a mimořádně nadaného žáka

- Při zjištění nadání a mimořádného nadání žáka informuje vyučující daného předmětu třídního učitele a výchovného poradce.
- Učitel daného předmětu je zodpovědný za vytvoření plánu pedagogické podpory žáka. Plán pedagogické podpory vytváří s metodickou podporou výchovného poradce. Na tvorbě PLPP se účastní i vyučující dalších předmětů, kde se projevuje nadání žáka.
- S plánem pedagogické podpory seznámí škola žáka, zákonného zástupce žáka, všechny vyučující žáka a další pedagogické pracovníky podílející se na provádění tohoto plánu. Seznámení s PLPP jmenovaní potvrdí svým podpisem.
- Poskytování podpory učitel daného předmětu ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel za metodické podpory výchovného poradce plán pedagogické podpory průběžně aktualizuje v souladu s potřebami žáka. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory výchovný poradce vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Pokud se daná opatření ukáží jako

nedostatečná, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení.

- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.

Postup školy při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu mimořádně nadaného žáka

V případě, že opatření vyplývající z Plánu pedagogické podpory žáka nejsou dostačující, výchovný poradce doporučí zákonnému zástupci žáka návštěvu školského poradenského zařízení.

- Škola bezodkladně předá Plán pedagogické podpory školskému poradenskému zařízení.
- Pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání žáka dle individuálního vzdělávacího programu, zákonný zástupce podá žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího programu. Ředitelka školy žádost posoudí a v případě vyhovění žádosti zajistí zpracování IVP.
- Za tvorbu IVP, spolupráci se školským poradenským zařízením a spolupráci se zákonnými zástupci je odpovědný výchovný poradce. IVP vytváří třídní učitel ve spolupráci s vyučujícími dotčených předmětů, podklady kontroluje a konzultuje se školským poradenským zařízením výchovný poradce. IVP vzniká bez zbytečného odkladu, nejpozději do 1 měsíce od obdržení doporučení.
- S IVP jsou seznámeni všichni vyučující, žák a zákonný zástupce žáka.
- Zákonný zástupce je výchovným poradcem informován o pravidlech a možnostech vzdělávání svého dítěte. Toto potvrzuje podpisem informovaného souhlasu. Seznámení s IVP stvrdí stejně jako ostatní zúčastnění podpisem.
- Podpůrná opatření třídní učitel ve spolupráci s ostatními vyučujícími průběžně vyhodnocuje. V případě potřeby učitel daného předmětu za metodické podpory výchovného poradce individuální vzdělávací plán průběžně aktualizuje v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb žáka.
- Školské poradenské zařízení poskytuje metodickou podporu při naplňování individuálního vzdělávacího plánu.
- Pokud jsou daná opatření dostatečná, pedagogičtí pracovníci nadále pokračují v jejich realizaci a úpravách dle potřeb žáka.
- Stejný postup platí, pokud zákonný zástupce žáka vyhledal pomoc školského poradenského zařízení i bez vyzvání školy.

Postup školy při přeřazení žáka do vyššího ročníku

- Zákonný zástupce žáka požádá o přeřazení do vyššího ročníku
- Ředitelka školy jmenuje komisi pro přeřazení žáka do vyššího ročníku
- Ředitelka školy stanoví termín konání zkoušky v dohodě se zletilým žákem nebo zákonným zástupcem
- Ředitelka školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky
- Žák vykoná zkoušku před komisí
- Komise určí hlasováním výsledek zkoušky
- Škola pořizuje protokol o zkoušce, který je součástí dokumentace žáka ve školní matrice

- Ředitelka školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zákonnému zástupci žáka
- V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval

Specifikace provádění podpůrných opatření

Metody výuky (pedagogické postupy)

- obohacení dílčích výstupů školního vzdělávacího programu nad rámec učiva vyučovacích předmětů a oblastí školního vzdělávacího programu pro nadané a mimořádně nadané žáky
- využívání individuální a skupinové projektové práce, stáže na odborných pracovištích na podporu rozvoje vědomostí a dovedností, včetně praktických dovedností nadaných žáků
- povzbuzovat procesy objevování a vyhledávání dalších souvislostí a vazeb, které dané téma vzdělávání nabízí
- pestrá a podnětná výuka, která umožňuje velkou aktivitu, samostatnost a činnost (nabídka nestandardních problémových úloh)
- respektování pracovního tempa a zájmů žáka
- podpora hledání dalších možných postupů řešení problémů
- napomáhání osobnostnímu rozvoji těchto žáků, zapojovat je do kolektivních činností, vést je k rovnému přístupu k méně nadaným spolužákům, k toleranci, ochotě pomáhat slabším

Úprava obsahu vzdělávání

- obohacování učiva (dílčích výstupů) nad rámec školního vzdělávacího programu podle charakteru nadání žáka
- prohloubení učiva, rozšíření a obohacení o další informace
- zadávání specifických úkolů, projektů (na složitější a abstraktnější úrovni)
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol

Organizace výuky

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit
- vnitřní diferenciaci žáka v některých předmětech, např. cizí jazyk, volitelné předměty
- přeřazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí
- žáci se účastní olympiád, soutěží nejen školních, ale i regionálních nebo krajských

- žáci jsou směřováni k zapojení do zájmových aktivit organizovaných školou nebo základní uměleckou školou

4.4 Začlenění průřezových témat (PT)

I. Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopností poznávání
Sebepoznání a sebepojetí
Seberegulace a sebeorganizace
Psychohygiena
Kreativita
Poznávání lidí
Mezilidské vztahy
Komunikace
Kooperace a kompetence
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Hodnoty, postoje, praktická etika

II. Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola
Občan, občanská společnost a stát
Formy participace občanů v politickém životě
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

III. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá
Objevujeme Evropu
Jsme Evropané

IV. Multikulturní výchova

Kulturní diference
Lidské vztahy
Etnický původ
Multikulturalita
Princip sociálního smíru
Solidarita

V. Environmentální výchova

Ekosystémy
Základní podmínky života
Lidské aktivity a problémy životního prostředí
Vztah člověka a prostředí

VI. Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálního sdělení

Vztah mediálního sdělení a reality

Stavba mediálního sdělení

Vnímání autora mediálního sdělení

Fungování a vliv medií ve společnosti

Tvorba mediálního sdělení

Práce v realizačním týmu

Průřezová témata jsou zpracována jako projekty napříč ročníky. Rozpracování jednotlivých projektových dnů je uchováno v elektronické podobě i jako tištěná verze.

5 UČEBNÍ PLÁN

5.1 Učební plán – I. stupeň, platnost od 1. 9. 2021

PŘEDMĚT	ROČNÍK					MINIMÁLNÍ ČASOVÁ DOTACE	CELKEM	DISPONIBILNÍ NAVÝŠENÍ
	1.	2.	3.	4.	5.			
Český jazyk	8 (1)	9 (2)	9 (2)	7 (1)	7 (1)	33	40	7
Anglický jazyk			3	3	3	9	9	0
Matematika	5 (1)	5 (1)	5 (1)	5 (1)	5 (1)	20	25	5
Informatika			1 (1)	1	1	2	3	1
Prvouka	2	2	2			11	14	3
Vlastivěda				2 (1)	2 (1)			
Přírodověda				2 (1)	2			
Hudební výchova	1	1	1	1	1	12	5	0
Výtvarná výchova *	1	1	1	2	2		7	0
Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10	0
Praktické činnosti *	1	1	1	1	1	5	5	0
Týdenní hodinová dotace	20	21	25	26	26	102	118	16

Součet vyučovacích hodin celkem na 1. stupni ZŠ - 118.

* Jednohodinové týdenní dotace např. Vv a Pč lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů.

5.2 Učební plán – II. stupeň, platnost od 1. 9. 2021

PŘEDMĚT	ROČNÍK				MINIMÁLNÍ ČASOVÁ DOTACE	CELKEM	DISPONIBILNÍ NAVÝŠENÍ
	6.	7.	8.	9.			
Český jazyk	4 (1)	4	4	5 (1)	15	17	2
Anglický jazyk	3	3	3	3	12	12	0
Další cizí jazyk		2	2	2	6	6	0
Matematika	5 (1)	4 (1)	4	5 (1)	15	18	3
Informatika	1	1	1	2 (1)	4	5	1
Dějepis	2 (1)	2	2	2	10 + 2 výchova ke zdraví	15	3 + 0
Občanská a rodinná výchova	2 (1)	2 (1)	2	1			
Fyzika	2 (1)	2 (1)	2 (1)	2	20	27	7
Chemie			2	2			
Přírodopis	2 (1)	2 (1)	2	2			
Zeměpis	2 (1)	2 (1)	2	1			
Hudební výchova *	1	1	1	0,5	9	10	1
Výtvarná výchova*	2	2	2 (1)	0,5			
Tělesná výchova	2	2	2	2	8	8	0
Praktické činnosti *	1	1	1	1 (1)	3	4	1
Týdenní hodinová dotace	29	30	32	31	104	122	18

Součet vyučovacích hodin celkem na 2. stupni ZŠ - 122.

* jednohodinové nebo půlhodinové týdenní dotace např. Vv a PČ lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky nebo jednohodinovky“ 1/14 dnů.

5.3 Poznámky k učebnímu plánu

5.3.1 Využití disponibilní časové dotace na I. stupni ZŠ

Disponibilní časová dotace (16 hodin) je využita:

Vyučovací předmět	Minimální časová dotace	Disponibilní časová dotace	Celkem disponibilních hodin
Český jazyk	33	7	16
Matematika	20	5	
Informatika	2	1	
Prvouka	11	0	
Vlastivěda		2	
Přírodověda		1	

5.3.2 Využití disponibilní časové dotace na II. stupni ZŠ

Disponibilní časová dotace (18 hodin) je využita:

Vyučovací předmět	Minimální časová dotace	Disponibilní časová dotace	Celkem disponibilních hodin
Český jazyk	15	2	18
Matematika	15	3	
Informatika	4	1	
Dějepis	12	1	
OaRV		2	
Fyzika	20	3	
Chemie		0	
Přírodopis		2	
Zeměpis		2	
Hudební výchova	9	0	
Výtvarná výchova		1	
Praktické činnosti	3	1	

6 UČEBNÍ OSNOVY

6.1 Přehled povinných vyučovacích předmětů

6.1.1 I. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Název vyučovacího předmětu: **Český jazyk – Čj**

Povinný předmět v 1. – 5. ročníku s hodinovou dotací 40 hodin. Disponibilně navýšen o 7 hodin. Dle počtu žáků ve třídě je možné dělit hodiny Čj na skupiny a rozvíjet čtenářskou gramotnost.

Vzdělávací obor: Cizí jazyk

Název vyučovacího předmětu: **Anglický jazyk - Aj**

Povinný cizí jazyk. Žák se jej učí od 3. ročníku v 3 hodinové dotaci týdně.

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

Název vyučovacího předmětu: **Matematika - M**

Povinný předmět v 1. – 5. ročníku s hodinovou dotací 25 hodin. Disponibilně navýšen o 5 hodin.

Vzdělávací oblast: Informatika

Vzdělávací obor: Informatika

Název vyučovacího předmětu: **Informatika - Inf**

Povinný předmět ve 3. - 5. ročníku s hodinovou dotací 1 hodina týdně. Disponibilně navýšen o 1 hodinu ve 3. ročníku.

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět

Název vyučovacího předmětu: **Prvouka - Pr**

Povinný předmět v 1. – 3. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně.

Název vyučovacího předmětu: **Vlastivěda - V1**

Povinný předmět ve 4. a 5. ročníku s 2 hodinovou týdenní dotací. Disponibilně navýšen v obou ročnících po 1 hodině týdně.

Název vyučovacího předmětu: **Přírodověda - Př**

Povinný předmět ve 4. a 5. ročníku s 2 hodinovou týdenní dotací (celkem 4 hodiny).
Disponibilně navýšen ve 4. ročníku o 1 hodinu týdně.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Vzdělávací obor: Hudební výchova

Název vyučovacího předmětu: **Hudební výchova - Hv**

Povinný předmět v 1. – 5. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací (celkem 5 hodin).

Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

Název vyučovacího předmětu: **Výtvarná výchova - Vv**

Povinný předmět v 1. – 5. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací v 1. – 3. ročníku a 2 hodinovou dotací ve 4. a 5. ročníku (celkem 7 hodin). Jednohodinové týdenní dotace Vv lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Vzdělávací obor: Tělesná výchova

Název vyučovacího předmětu: **Tělesná výchova - Tv**

Povinný předmět v 1. – 5. ročníku se základní 2 hodinovou dotací týdně pro všechny žáky (celkem 10 hodin).

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

Název vyučovacího předmětu: **Praktické činnosti - Pč**

Povinný předmět v 1. – 5. ročníku s 1 hodinovou týdenní dotací (celkem 5 hodin). Jednohodinové týdenní dotace Pč lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů.

6.1.2 II. stupeň ZŠ

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Název vyučovacího předmětu: **Český jazyk - Čj**

Povinný předmět pro všechny žáky ve všech ročnících s celkovou dotací 17 hodin. Žákům je počet hodin disponibilně navýšen o další 2 hodiny týdně.

Vzdělávací obor: Cizí jazyk

Název vyučovacího předmětu: **Anglický jazyk - Aj**

Povinný cizí jazyk. Vyučuje se v 3 hodinové dotaci týdně.

Při dělení třídy probíhá výuka ve skupinách. Možnost zařazovat žáky do skupin podle jejich schopností.

Vzdělávací obor: Další cizí jazyk

Název vyučovacího předmětu: **Ruský jazyk - Rj**

Povinný druhý cizí jazyk. Vyučuje se od 7. ročníku ve 2 hodinové dotaci týdně. Žák jeho výuku absolvuje v každém ročníku až do 9. třídy.

Při dělení třídy probíhá výuka ve skupinách. Možnost zařazovat žáky do skupin podle jejich schopností.

Název vyučovacího předmětu: **Německý jazyk - Nj**

Povinný druhý cizí jazyk. Vyučuje se od 7. ročníku ve 2 hodinové dotaci týdně. Žák jeho výuku absolvuje v každém ročníku až do 9. třídy.

Při dělení třídy probíhá výuka ve skupinách. Možnost zařazovat žáky do skupin podle jejich schopností.

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikaceVzdělávací obor: Matematika a její aplikace

Název vyučovacího předmětu: **Matematika - M**

Povinný předmět pro všechny žáky ve všech ročnících s celkovou časovou dotací 18 hodin. V 6., 7. a 9. ročníku je navýšen o jednu hodinu.

Vzdělávací oblast: InformatikaVzdělávací obor: Informatika

Název vyučovacího předmětu: **Informatika - Inf**

Povinný předmět v 3. až 9. ročníku s hodinovou dotací 1 hodina týdně v 3. až 8. ročníku a 2 hodiny v 9. Ročníku. Celkem 8 hodin. Disponibilně navýšen o 2 hodiny.

Vzdělávací oblast: Člověk a společnostVzdělávací obor: Dějepis

Název vyučovacího předmětu: **Dějepis - D**

Povinný předmět v 6. – 9. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně (celkem 8 hodin). V 6. ročníku využita 1 disponibilní hodina.

Vzdělávací obor: Výchova k občanství, Výchova ke zdraví

Název vyučovacího předmětu: **Občanská a rodinná výchova - OaRv**

Integrovaný povinný předmět v 6. - 9. ročníku. Týdenní dotace 2 hodiny v 6. – 8. ročníku a v 9. ročníku po 1 hodině (celkem 7 hodin). Disponibilně navýšen o 2 hodiny. Integrace vzdělávacích oborů Výchova k občanství a Výchova ke zdraví (2 hodiny).

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Fyzika

Název vyučovacího předmětu: **Fyzika - F**

Povinný předmět v 6. – 9. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně (celkem 8 hodin, z toho 3 hodiny z disponibilní časové dotace).

Vzdělávací obor: Chemie

Název vyučovacího předmětu: **Chemie - Ch**

Povinný předmět v 8. a 9. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně (celkem 4 hodiny).

Vzdělávací obor: Přírodopis

Název vyučovacího předmětu: **Přírodopis- P**

Povinný předmět v 6. – 9. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně (celkem 8 hodin z toho 2 hodiny z disponibilní časové dotace).

Vzdělávací obor: Zeměpis

Název vyučovacího předmětu: **Zeměpis- Z**

Povinný předmět v 6. – 9. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně v 6. - 8. ročníku, v 9. ročníku s 1 hodinovou časovou dotací. (celkem 7 hodin z toho 2 hodiny z disponibilní časové dotace).

Vzdělávací oblast: Umění a kulturaVzdělávací obor: Hudební výchova

Název vyučovacího předmětu: **Hudební výchova -Hv**

Povinný předmět v 6. – 9. ročníku s 1 hodinovou dotací týdně v 6. - 8. ročníku. V 9. ročníku s dotací 0,5 hodiny (celkem 4 hodiny). Půlhodinové týdenní dotace lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „jednohodinovku“ 1/14 dnů.

Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

Název vyučovacího předmětu: **Výtvarná výchova - Vv**

Povinný předmět v 6. – 9. ročníku. Týdně 2 hodiny v 6. - 8. ročníku, 0,5 hodina týdně v 9. ročníku. Půlhodinové týdenní dotace lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „jednohodinovku“ 1/14 dnů. V 8. ročníku využita 1 disponibilní hodina.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdravíVzdělávací obor: Tělesná výchova

Název vyučovacího předmětu: **Tělesná výchova - Tv**

Povinný předmět v 6. – 9. ročníku s 2 hodinovou dotací týdně (celkem 8 hodin).

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práceVzdělávací obor: Člověk a svět práce

Název vyučovacího předmětu: **Praktické činnosti - Pč**

Povinný předmět v 6. – 9. ročníku s 1 hodinovou dotací týdně (celkem 4 hodiny). Jednohodinové týdenní dotace Pč lze ve vhodných případech organizovat „střídavě“ jako „dvouhodinovky“ 1/14 dnů. V 9. ročníku využita 1 disponibilní hodina.

6.2 Jazyk a jazyková komunikace

6.2.1 Český jazyk a literatura

Charakteristika vyučovacího předmětu ČESKÝ JAZYK

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Český jazyk vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura vymezeného v RVP ZV.

II. Časové vymezení

Hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu.

III. Organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk má komplexní charakter, ale pro větší přehlednost je rozdělen do tří vzájemně propojených složek – literární výchova, jazyková výchova a komunikační a slohová výchova. Součástí výuky předmětu Český jazyk jsou i návštěvy divadelních a příležitostně i filmových představení.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách Českého jazyka jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující výchovně vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Učitel:

- vybírá pro žáky různé typy textů, na kterých žáci s využitím získaných poznatků provádějí analýzu, zobecňují a formulují závěry
- klade důraz na čtení s porozuměním a na práci s textem
- motivuje žáky k aplikaci naučených pravidel pravopisu, k jejich vzájemnému propojení a využití v praktickém životě
- seznamuje žáky s literárními a jazykovými termíny
- učitel vybírá pro žáky zajímavé texty a úkoly a motivuje je tak k zapojení do různých soutěží a olympiád

Žák:

- v různých typech textů vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení a propojení je využívá v procesu celoživotního učení i v praktickém životě
- rozvíjí kritické myšlení a nebojí se zeptat
- posoudí vlastní pokrok, operuje s překážkami, které brání v jeho procesu učení
- samostatně vytváří vhodné podmínky k vlastnímu učení

Kompetence k řešení problému:**Učitel:**

- vede žáky k práci s chybou, jejímu vyhledávání v textu a k odůvodnění správných řešení
- motivuje žáky k samostatnému vyhledávání pravidel gramatických jevů
- vhodnou volbou tématu či návodnými otázkami vede žáky k tomu, aby při tvorbě slohových prací i při literárním výkladu využívali svoje poznatky a znalosti, a to i z jiných oborů

Žák:

- navrhuje různá řešení problému, odůvodňuje své závěry
- osvojuje si strategie, jak problémy řešit
- dokončuje úkoly a zdůvodňuje svá řešení

Kompetence komunikativní:**Učitel:**

- vhodným výběrem ukázek vede žáky k tomu, aby při interpretaci textů i při psaní slohových prací uplatňovali základní myšlenkové operace, ale i fantazii a kreativitu
- vede žáky ke kultivovanému a výstižnému jazykovému projevu, seznamuje žáky s komunikačními schopnostmi
- pomocí jazykového učiva motivuje žáky k rozšiřování slovní zásoby
- vede žáky k porozumění různým druhům textů (jazykové, literární, obrázkové)
- podněcuje žáky k vzájemnému naslouchání, k diskusi a k respektování názoru druhých

Žák:

- hledá způsoby vlastního učení, rozšiřuje vlastní slovní zásobu
- dokáže kultivovaně prezentovat vlastní myšlenky a názory
- uvědomuje si, že společná práce a komunikace s ostatními může přinést nové nápady a pohledy

Kompetence sociální a personální:**Učitel:**

- zadává k mluvním cvičením a k diskusi taková témata, v nichž žáci otevřeně vyjadřují svůj názor a tolerují mínění jiných
- při práci na jazykových a literárních textech motivuje žáky k práci ve skupinách
- na základě nastavených kritérií vede žáky k hodnocení skupinové práce i k sebehodnocení

Žák:

- je schopen pracovat v týmu, respektovat různé názory a hledat řešení problémů v zájmu celku

Kompetence občanské:**Učitel:**

- podporuje kulturu jazykového projevu (recitace, četba)
- využívá literárních textů k vytváření postojů
- rozvíjí pozitivní postoj k mateřskému jazyku

Žák:

- na základě jednotlivých textů zaujímá postoj ke kultuře, mateřskému jazyku, přírodě, životnímu prostředí či k historii a národním tradicím

Kompetence pracovní:**Učitel:**

- vede žáky k přípravě a udržování učebního prostoru při čtení a psaní

Žák:

- dodržuje dohodnutá pravidla pro čtení a psaní, udržuje vhodný pracovní prostor

Kompetence digitální:**Učitel:**

- umožňuje využívání interaktivních výukových technologií při procesu učení
- podporuje žáka ve čtení elektronických textů
- nabízí práci na projektech, které vyžadují používání softwaru pro tvorbu dokumentů a prezentací
- vede žáky k vyhledávání digitálních informací
- vede žáky ke kritickému posuzování zdrojů a rozpoznávání dezinformací

Žák:

- učí se využívat digitální technologie pro zefektivnění své práce
- při práci na projektech, při tvorbě dokumentů či při prezentaci využívá digitální informace, vytváří digitální obsah
- dodržuje bezpečnost při práci s digitálními zařízeními a daty

Vzdělávací obsah**1. stupeň****KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA**

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-1-1 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- 3-1-2 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- 3-1-3 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- 3-1-4 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- 3-1-5 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- 3-1-6 volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- 3-1-7 na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev
- 3-1-8 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- 3-1-9 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- 3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- 3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-1-1 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- 5-1-2 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává
- 5-1-3 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- 5-1-4 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta
- 5-1-5 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku
- 5-1-6 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- 5-1-7 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- 5-1-8 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- 5-1-9 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- 5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-2-1 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- 3-2-2 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná

- 3-2-3 porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost
- 3-2-4 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru
- 3-2-5 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- 3-2-6 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- 3-2-7 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- 3-2-8 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-2-1 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- 5-2-2 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- 5-2-3 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu
- 5-2-4 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary
- 5-2-5 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- 5-2-6 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí
- 5-2-7 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje
- 5-2-8 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách
- 5-2-9 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-3-1 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- 3-3-2 vyjadřuje své pocity z přečteného textu
- 3-3-3 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění
- 3-3-4 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-3-1 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- 5-3-2 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- 5-3-3 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- 5-3-4 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

2. stupeň

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji
- 9-1-2 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru
- 9-1-3 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj
- 9-1-4 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- 9-1-5 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru
- 9-1-6 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči
- 9-1-7 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- 9-1-8 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát
- 9-1-9 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování
- 9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

očekávané výstupy:

žák

- 9-2-1 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- 9-2-2 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh
- 9-2-3 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami
- 9-2-4 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- 9-2-5 využívá znalosti o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace
- 9-2-6 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí
- 9-2-7 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovo tvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí
- 9-2-8 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla
- 9-3-2 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- 9-3-3 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- 9-3-4 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- 9-3-5 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- 9-3-6 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- 9-5-7 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- 9-5-8 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- 9-5-9 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

6.2.2 Anglický jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu ANGLICKÝ JAZYK

I. Obsahové vymezení

Anglický jazyk je vyučovací předmět, který reprezentuje jeden ze dvou školou nabízených jazyků v rámci vzdělávacího oboru Cizí jazyk. Jeho osvojování pomáhá žákům zvýšit možnost vyššího uplatnění v osobním, studijním a především pracovním životě. Zároveň žákům umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich kultur.

II. Časové vymezení

Anglický jazyk je povinný předmět s hodinovou dotací 3 hodiny ve 3. – 9. ročníku.

III. Organizační vymezení

3. - 5. ročník – Pokud je to nutné, žáci jednotlivých tříd jsou rozděleni do skupin. V hodinách jsou využívány hlasové i obrazové nahrávky. Žáci využívají i učebnu informatiky, kde na počítačích pracují s anglickými výukovými programy.

6. - 9. ročník – Pokud je to nutné, žáci jednotlivých tříd jsou rozděleni do skupin. V hodinách jsou využívány hlasové i obrazové nahrávky. Žáci využívají i učebnu informatiky, kde na počítačích pracují s anglickými výukovými programy.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

3. - 5. ročník

V hodinách Anglického jazyka jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel výrazně propojuje výuku s hudební, výtvarnou a dramatickou výchovou
- učitel podporuje zájem o jazyk, proto volí slovní zásobu podle zájmu dětí daného věku
- žáci jsou vedeni k jednoduchým a přirozeným reakcím v nejběžnějších situacích každodenního života
- učitel upřednostňuje ústní projev před dovednostmi číst a písemně se vyjadřovat
- učitel klade důraz i na neverbální komunikaci a podporuje tím představivost dětí, jejich aktivitu a invenci
- učitel se soustředí na osvojení zvukové podoby jazyka, což podporuje využitím nahrávek říkanek, básniček, písniček apod.
- učitel věnuje pozornost schopnosti reagovat na pokyny, k čemuž používá vhodné modelové situace, scénky a hry

6. - 9. ročník

V hodinách Anglického jazyka jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- volbou vhodných témat učitel rozvíjí u žáků dovednosti porozumění mluvenému slovu, psanému textu a aktivnímu použití jazyka.
- učitel podporuje formy založené na spolupráci žáků a ti si tak rozvíjejí schopnost vézt rozhovor
- učitel využívá anglické literatury a tiskovin k rozvoji komunikativních schopností žáků
- vyučující klade důraz na postupný nárůst významu čtenářských a písemných dovedností
- učitel dbá na integrované zařazování anglického jazyka v kombinaci s PC a internetem
- učitel podporuje rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s anglicky hovořícími osobami, zejména prostřednictvím internetu
- v používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování

Vzdělávací obsah

1. stupeň

očekávané výstupy – 1. období:

ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI

očekávané výstupy:

žák

3-1-1	rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně
3-1-2	zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
3-1-3	rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
3-1-4	rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
3-1-5	přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení
3-1-6	píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

očekávané výstupy – 2. období:

POSLECH S POROZUMĚNÍM

očekávané výstupy:

žák

5-1-1	rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
5-1-2	rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
5-1-3	rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu

MLUVENÍ

očekávané výstupy:

žák

5-2-1	se zapojí do jednoduchých rozhovorů
5-2-2	sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
5-2-3	odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

očekávané výstupy:

žák

5-3-1	vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
5-3-2	rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

PSANÍ

očekávané výstupy:

žák

5-4-1	napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života
5-4-2	vyplní osobní údaje do formuláře

2. stupeň**POSLECH S POROZUMĚNÍM**

očekávané výstupy:

žák

9-1-1	rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
9-1-2	rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

MLUVENÍ

očekávané výstupy:

žák

9-2-1	zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
9-2-2	mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
9-2-3	vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

očekávané výstupy:

žák

9-3-1	vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
9-3-2	rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

PSANÍ

očekávané výstupy:

žák

9-4-1	vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
9-4-2	napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
9-4-3	reaguje na jednoduché písemné sdělení

6.2.3 Další cizí jazyk

Charakteristika vyučovacího předmětu

I. Obsahové vymezení

Další cizí jazyk je od školního roku 2012/2013 vymezen jako součást vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Jeho osvojování pomáhá žákům zvýšit možnost vyššího uplatnění v osobním, studijním a především pracovním životě. Zároveň žákům umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí a jejich kultur.

II. Časové vymezení

Další cizí jazyk je povinný předmět s hodinovou dotací 2 hodiny týdně od 7. ročníku do 9. ročníku. V minimální časové dotaci 6 hodin za školní docházku.

III. Organizační vymezení

Pokud je to nutné, jsou žáci jednotlivých tříd rozděleni do skupin. Je možné vytvářet skupiny napříč ročníku.

V hodinách jsou využívány hlasové i obrazové nahrávky. Žáci mohou využívat i učebnu informatiky.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

7. ročník

V hodinách Dalšího cizího jazyka jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel výrazně propojuje výuku s hudební, výtvarnou a dramatickou výchovou
- učitel podporuje zájem o jazyk, proto volí slovní zásobu podle zájmu dětí daného věku
- žáci jsou vedeni k jednoduchým a přirozeným reakcím v nejběžnějších situacích každodenního života
- učitel upřednostňuje ústní projev před dovednostmi číst a písemně se vyjadřovat
- učitel klade důraz i na neverbální komunikaci a podporuje tím představivost dětí, jejich aktivitu a invenci
- učitel se soustředí na osvojení zvukové podoby jazyka, což podporuje využitím nahrávek říkanek, básniček, písniček apod.
- učitel věnuje pozornost schopnosti reagovat na pokyny, k čemuž používá vhodné modelové situace, scénky a hry
- učitel nabízí žákům digitální technologie k usnadnění či zautomatizování učebního procesu a vzdělávacích činností

8. - 9. ročník

V hodinách Dalšího cizího jazyka jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- volbou vhodných témat učitel rozvíjí u žáků dovednosti porozumění mluvenému slovu, psanému textu a aktivnímu použití jazyka
- učitel podporuje formy založené na spolupráci žáků a ti si tak rozvíjejí schopnost vést rozhovor
- učitel využívá literatury a tiskovin k rozvoji komunikativních schopností žáků
- vyučující klade důraz na postupný nárůst významu čtenářských a písemných dovedností
- učitel dbá na integrované zařazování dalšího jazyka v kombinaci s PC a internetem
- učitel podporuje rozvíjení komunikačních dovedností žáků navazováním kontaktů s lidmi hovořícími cizím jazykem, zejména prostřednictvím internetu
- v používaných formách a metodách práce je preferováno kooperativní vyučování
- učitel nabízí využití jednoduchých vzdělávacích aplikací a online zdrojů při procesu učení

Vzdělávací obsah**POSLECH S POROZUMĚNÍM**

očekávané výstupy:

žák

9-1-1	rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně
9-1-2	rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
9-1-3	rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

MLUVENÍ

očekávané výstupy:

žák

9-2-1	se zapojí do jednoduchých rozhovorů
9-2-2	sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
9-2-3	odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázka pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- 9-3-2 rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- 9-3-3 rozumí krátkému jednoduchému textu, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

očekávané výstupy:

žák

- 9-4-1 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- 9-4-2 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- 9-4-3 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

6.3 Matematika a její aplikace

6.3.1 Matematika

Charakteristika vyučovacího předmětu MATEMATIKA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Matematika vychází z obsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace vymezeného v RVP ZV.

II. Časové vymezení

Na 1. stupni se vyučovací předmět Matematika vyučuje v hodinové dotaci 25 hodin. Na 2. stupni je to 18 hodin.

III. Organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Matematika je rozdělen do 4 tematických okruhů.

1. stupeň: **Číslo a početní operace**

2. stupeň: **Číslo a proměnná** - žáci si osvojují aritmetické operace, učí se získávat číselné údaje, seznamují se s pojmem proměnná

1. i 2. stupeň: **Závislost, vztahy a práce s daty** - žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžné reality. Analyzují z tabulek, grafů a diagramů. Zkoumají závislosti směřující k pochopení pojmu funkce.

1. i 2. stupeň: **Geometrie v rovině a v prostoru** - žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině či prostoru. Získané poznatky a dovednosti napomáhají vést žáky k řešení úloh, které vycházejí z běžných situací.

1. i 2. stupeň: **Nestandardní aplikační úlohy a problémy** - měly by prolínat všemi tematickými okruhy v průběhu celého základního vzdělávání, žáci zde musí uplatnit logické myšlení. Součástí výuky je užití výpočetní techniky.

IV. Výchové a vzdělávací strategie

V hodinách matematiky jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel zadává žákům takové praktické činnosti, při kterých mohou využívat matematické poznatky a dovednosti
- učitel rozvíjí paměť žáků pomocí numerických výpočtů, matematických vzorců a algoritmů
- učitel předkládá úlohy zaměřené na rozvoj kombinatorického, logického, abstraktního a exaktního myšlení
- učitel pomocí návodných otázek vede žáky k provádění rozborů problému a plánu řešení, k odhadům výsledků, k volbě správných postupů řešení
- učitel vybírá zajímavé úlohy pro rozvoj týmové spolupráce, originality řešení

- učitel podporuje vzájemnou pomoc žáků, učí je vzájemnému naslouchání, kritickému hodnocení práce své i ostatních
- učitel vede žáky k přesnému a stručnému vyjadřování užíváním matematického jazyka včetně symboliky
- učitel umožňuje využívání interaktivních výukových technologií při procesu učení
- učitel poskytuje možnost žákům aplikovat digitální dovednosti v reálných situacích a projektech
- učitel směřuje žáky k samostatnému rozhodování, které technologie zvolit pro řešení problému
- učitel nabízí žákům digitální technologie k usnadnění či zautomatizování učebního procesu

Vzdělávací obsah

1. stupeň

ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE

očekávané výstupy – 1. období:

žák

3-1-1	používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
3-1-2	čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
3-1-3	užívá lineární uspořádání: zobrazí číslo na číselné ose
3-1-4	provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly
3-1-5	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-1-1	využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
5-1-2	provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
5-1-3	zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
5-1-4	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
5-1-5	modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
5-1-6	porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
5-1-7	přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty

- 5-1-8 porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-2-1 orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- 3-2-2 popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- 3-2-3 doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-2-1 vyhledává, sbírá a třídí data
- 5-2-2 čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-3-1 rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa: nachází v realitě jejich reprezentaci
- 3-3-2 porovnává velikost útvaru, měří a odhaduje délku úsečky
- 3-3-3 rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

očekávané výstupy – 2. období

žák

- 5-3-1 narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici): užívá jednoduché konstrukce
- 5-3-2 sčítá a odčítá graficky úsečky: určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- 5-3-3 sestrojí rovnoběžky a kolmice
- 5-3-4 určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- 5-3-5 rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvarů překládáním papírů

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-4-1 řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky

2. stupeň

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel: užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu
- 9-1-2 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor
- 9-1-3 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- 9-1-4 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem)
- 9-1-5 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem: pracuje s měřítky map a plánů
- 9-1-6 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- 9-1-7 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných: určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenů na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- 9-1-8 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- 9-1-9 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

očekávané výstupy:

žák

- 9-2-1 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- 9-2-2 porovnává soubory dat
- 9-2-3 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti
- 9-2-4 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem
- 9-2-5 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů

GEOMETRIE V ROVINĚ A V PROSTORU

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů: využívá potřebnou matematickou symboliku
- 9-3-2 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary
- 9-3-3 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem
- 9-3-4 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- 9-3-5 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- 9-3-6 načrtne a sestrojí rovinné útvary
- 9-3-7 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- 9-3-8 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osově souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- 9-3-9 určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- 9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles
- 9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles
- 9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině
- 9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

očekávané výstupy:

žák

- 9-4-1 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- 9-4-2 řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

6.4 Informatika

6.4.1 Informatika

Charakteristika vyučovacího předmětu INFORMATIKA

I. Vymezení

Žáci se orientují v základní terminologii, osvojují si zacházení s počítačem a jeho přídatnými zařízeními a využívají výukové počítačové programy. Žáci se seznamují se základy elektronické komunikace. U žáků je kladen důraz na rozvoj informatického myšlení.

II. Časové vymezení

Informatika je povinný předmět s hodinovou dotací ve 3. -9. ročníku.

III. Organizační vymezení předmětu

Výuka probíhá v budově školy v odborné učebně vybavené počítači. Třídy se dělí na skupiny tak, aby byla uplatňována zásada „1 počítač na jednoho žáka“. Žáci mají k dispozici tiskárnu a scanner, 3D tiskárnu, hardwarové disky.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách Informatiky jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel žákům představí hardwarové a softwarové vybavení počítače k rozšíření jejich znalostí a správnému, bezpečnému a účinnému používání
- učitel podněcuje žáky ke sledování technologického vývoje prostřednictvím odborné literatury a internetu – učitel jde příkladem
- učitel objasní výhody a úskalí při používání internetu jako komunikačního prostředku a zdroje informací
- učitel vhodným výběrem předkládá žákům témata, při kterých využijí internet k získání informací
- učitel seznamuje žáky s počítačovými programy vhodnými ke zpracování informací a stimuluje je k jejich využívání jako vhodného softwaru pro úpravu textů
- učitel vede žáky k přehlednému a estetickému zpracování informací počítačovými programy, přičemž podporuje samostatnost, tvořivost a netradiční (originální) způsoby řešení
- učitel vytváří praktické problémové úlohy a situace, kterými se žáci učí řešit problémy prakticky
- učitel vede žáka k porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- při používání internetu jako komunikačního prostředku klade učitel důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- učitel upozorňuje žáky na nežádoucí sociálně-patologické jevy spojené s používáním počítačů a nabízí vhodné pozitivní aktivity jako protipól

- učitel podněcuje žáky k rozhodování na základě relevantních dat a k jejich korektní interpretaci, při obhajování používá věcné argumenty

Vzdělávací obsah

1. stupeň

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-1-1	uveďte příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
5-1-2	popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
5-1-3	vyčte informace z daného modelu

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-2-1	sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
5-2-2	popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky řešení
5-2-3	v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
5-2-4	ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-3-1	v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi
5-3-2	pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-4-1	najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu

- 5-4-2 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- 5-4-3 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi

2.stupeň

DATA, INFORMACE A MODELOVÁNÍ

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
- 9-1-2 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- 9-1-3 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
- 9-1-4 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji

ALGORITMIZACE A PROGRAMOVÁNÍ

očekávané výstupy:

žák

- 9-2-1 po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- 9-2-2 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
- 9-2-3 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- 9-2-4 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- 9-2-5 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu

INFORMAČNÍ SYSTÉMY

očekávané výstupy

žák

- 9-3-1 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
- 9-3-2 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- 9-3-3 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného a vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
- 9-3-4 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

očekávané výstupy

žák

- 9-4-1 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
- 9-4-2 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- 9-4-3 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- 9-4-4 poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- 9-4-5 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje o omezení zabezpečovacích řešení

6.5 Člověk a jeho svět

6.5.1 Prvouka

Charakteristika vyučovacího předmětu PRVOUKA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Prvouka vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a je propojen se všemi ostatními vyučovacími předměty.

II. Časové vymezení

Hodinová dotace v 1. až 3. ročníku jsou 2 hodiny týdně.

III. Organizační vymezení

Vzdělávací obsah prvouky je členěn do pěti tematických okruhů. V tematickém okruhu Místo, kde žijeme, poznávají žáci nejbližší okolí svého bydliště, případně školy, obec a život v ní. Důraz je v tomto tematickém celku kladen i na dopravní výchovu.

V tematickém okruhu Lidé kolem nás si žáci osvojují a upevňují základy správného chování a jednání mezi lidmi, seznamují se základními právy a povinnostmi jedince v ohledu na společnost.

V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v čase a dějích. Výchozí jsou události v rodině a obci, podstatou okruhu je vyvolat u žáků zájem o historii v regionu, o kulturní bohatství. Je důležité, aby žáci samostatně vyhledávali, získávali a zkoumali informace z dostupných zdrojů. V tematickém okruhu Rozmanitost přírody poznávají žáci rozmanitost a proměnlivost živé i neživé přírody nejbližšího okolí. Na základě praktického poznávání okolní krajiny se učí hledat důkazy o proměnách přírody, sledovat vliv lidské činnosti na přírodu, hledat možnosti, jak ve svém věku přispívat k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí. V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví poznávají žáci, jak se člověk vyvíjí od narození do dospělosti, co je vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, výživy, hygieny atd. Získávají poučení o zdraví, nemocech, o zdravotní prevenci, první pomoci, o bezpečném chování v různých i kritických životních situacích. Uvědomují si odpovědnost za své zdraví, ale i za zdraví a bezpečnost ostatních lidí.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

Pro utváření klíčových kompetencí jsou využívány následující strategie:

- učitel podporuje samostatnost a tvořivost žáků, jejich aktivní znalosti a dovednosti
- učitel vytváří problémové situace a žáky učí, jak prakticky problémy řešit
- učitel vede žáky k otevřenému vyjadřování svých názorů
- učitel klade důraz na úroveň komunikace a pozitivní vnímání svého okolí
- učitel vede žáky k odsouzení nežádoucích projevů xenofobie
- učitel dohlíží na dodržování pravidel stanovených řádem školy a vnímá je jako přípravu na dodržování zákonných norem a morálky společnosti
- učitel umožňuje využívání interaktivních výukových technologií při procesu učení

- učitel podporuje využívání výpočetní techniky ve výuce
- učitel vede žáky k vyhledávání digitálních informací

6.5.2 Vlastivěda

Charakteristika vyučovacího předmětu VLASTIVĚDA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Vlastivěda vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, navazuje na žákovské výstupy z předmětu Prvouka v 1. až 3. ročníku a je propojen s ostatními vyučovacími předměty, zejména s českým jazykem a literaturou.

II. Časové vymezení

Hodinová dotace ve 4. ročníku a v 5. ročníku 2 hodiny týdně.

III. Organizační vymezení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu tvoří základ pro výuku předmětů Dějepis, Zeměpis, Občanská a rodinná výchova ve vyšších ročnících, je členěn do tří základních tematických okruhů. V tematickém okruhu Místo, kde žijeme, se žáci seznamují se základními poznatky o krajině, minulosti a současnosti regionu, vlasti, získávají informace o Evropě i jiných světadílech, orientují se v terénu, pracují s mapou. V tematickém okruhu Lidé kolem nás poznávají různé druhy lidské činnosti, jejich souvislost s přírodními podmínkami, poznávají, jak lidské činnosti ovlivňují vzhled okolní krajiny. Poznávají také kulturu různých společností, seznamují se s právy a povinnostmi občanů našeho státu. Poznávají problémy doprovázející soužití lidí, společnost, svět. V tematickém okruhu Lidé a čas se žáci učí orientovat v dějích a čase, vytváří si základní představy o historii, kultuře, kulturních památkách a to i v jiných evropských státech.

Výuka probíhá převážně ve třídách, ale jsou zařazovány vycházky, exkurze, návštěvy památek apod.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

Pro utváření klíčových kompetencí jsou využívány následující strategie:

- učitel podporuje samostatnost a tvořivost žáků, jejich aktivní znalosti a dovednosti
- učitel podporuje přijatelná řešení problémů
- učitel vede žáky k tomu, aby své získané poznatky předávali svým spolužákům
- učitel klade důraz na úroveň komunikace
- učitel vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují, tím podporuje vzájemnou pomoc žáků
- učitel směřuje žáky k získávání praktických zkušeností s digitálními nástroji, které mohou používat v každodenní výuce
- učitel vede žáky k vyhledávání digitálních informací
- učitel umožňuje žákům vytvářet a upravovat digitální obsah (texty, obrázky)

- učitel nabízí žákům digitální technologie k usnadnění či zautomatizování učebního procesu
- učitel vede k pochopení, jak mohou digitální nástroje pomoci při učení a rozvoji znalostí

6.5.3 Přírodověda

Charakteristika vyučovacího předmětu PŘÍRODOVĚDA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Přírodověda vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a je propojen se všemi ostatními vyučovacími předměty, zejména s českým jazykem a literaturou, výtvarnou výchovou a praktickými činnostmi.

II. Časové vymezení

Hodinová dotace ve 4. a 5. ročníku jsou 2 hodiny týdně.

III. Organizační vymezení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu tvoří základ pro výuku předmětů Přírodopis, Chemie, Fyzika ve vyšších ročnících. Obsah je členěn do tematických okruhů Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví.

V tematickém okruhu Rozmanitost přírody poznávají žáci Zemi jako jednu z planet Sluneční soustavy a seznamují se se základními moderními vědeckými poznatky o vzniku a zkoumání vesmíru. Poznávají rozmanitosti přírody živé i neživé v různých ročních obdobích, v různých podnebných pásích. Hledají možnosti, jak ve svém věku přispějí k ochraně přírody a zlepšení životního prostředí.

V tematickém okruhu Člověk a jeho zdraví žáci poznávají především sami sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti. Žáci poznávají, jak se člověk vyvíjí od narození do dospělosti, co je vhodné a nevhodné z hlediska denního režimu, výživy, hygieny atd. Získávají poučení o zdraví, nemocech, o zdravotní prevenci, první pomoci, o bezpečném chování v různých i kritických životních situacích. Uvědomují si odpovědnost za své zdraví, ale i za zdraví a bezpečnost ostatních lidí. Výuka probíhá převážně ve třídách, ale jsou zařazovány vycházky a exkurze.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

Pro utváření klíčových kompetencí jsou využívány následující strategie:

- učitel vede žáky k objevování a poznávání všeho, co je zajímavé
- učitel vede žáky k řešení problémových situací porovnáním s veřejně dostupnými zdroji
- učitel podporuje různé formy komunikace s místními obyvateli, pamětníky a pracovníky muzeí
- učitel vede žáky k práci v týmu
- učitel vede žáky k vyhledávání digitálních informací
- učitel směřuje žáky k získávání praktických zkušeností s digitálními nástroji, které mohou používat v každodenní výuce

- učitel umožňuje žákům vytvářet a upravovat digitální obsah (texty, obrázky)
- učitel nabízí žákům digitální technologie k usnadnění či zautomatizování učebního procesu a vzdělávacích činností
- učitel vede žáky k pochopení, jak mohou digitální nástroje pomoci při učení a rozvoji znalostí

Vzdělávací obsah

1. stupeň

MÍSTO, KDE ŽIJEME

očekávané výstupy – 1. období:

žák

3-1-1	vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
3-1-2	začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-1-1	určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
5-1-2	určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě
5-1-3	rozlišuje mezi náčrtem, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
5-1-4	vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
5-1-5	porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích
5-1-6	rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam

LIDÉ KOLEM NÁS

očekávané výstupy – 1. období:

žák

3-2-1	rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům

3-2-2 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-2-1 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)
- 5-2-2 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou
- 5-2-3 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

LIDÉ A ČAS

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-3-1 využívá časové údaje při řešení různých situacích v denním životě, rozlišuje děj minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- 3-3-2 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu
- 3-3-3 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-3-1 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- 5-3-2 využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti
- 5-3-3 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

ROZMANITOST PŘÍRODY

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-4-1 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích

- 3-4-2 rozřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- 3-4-3 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-4-1 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka
- 5-4-2 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období
- 5-4-3 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionu, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy
- 5-4-4 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do základních skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy
- 5-4-5 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat
- 5-4-6 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-5-1 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- 3-5-2 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- 3-5-3 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné, ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- 3-5-4 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-5-1 využívá poznatků o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života
- 5-5-2 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození

- 5-5-3 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob
- 5-5-4 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista
- 5-5-5 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- 5-5-6 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- 5-5-7 rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

6.6 Člověk a společnost

6.6.1 Dějepis

Charakteristika vyučovacího předmětu DĚJEPIS

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Dějepis vychází z obsahu vzdělávacího oboru Člověk a společnost vymezeného v RVP ZV.

II. Časové vymezení

Dějepis je povinným vyučovacím předmětem pro žáky 2. stupně ZŠ v 6. - 9. ročníku. Navazuje na základy, které žáci získali ve vlastivědě ve 4. a 5. ročníku. Vyučuje se ve dvouhodinové týdenní dotaci (celkem 8 hodin).

III. Organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Dějepis má komplexní charakter. K organizačním formám výuky patří práce s učebnicí, historickými mapami, historickými dokumenty, odbornou literaturou a internetem. Výuka je doplněna historickými exkurzemi a praktickými cvičeními ve škole i v terénu.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách Dějepisu jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel žákům zadává úkoly (referáty, krátkodobé osobní či skupinové projekty, pracovní listy), které je směřují k nalezení vlastního postupu osvojování si nových informací; posuzování a vyhodnocování pravdivosti a důležitosti získaných informací zadáváním vhodných úloh a přípravou dostatečného množství různých zdrojů dat motivuje žáky ke kritickému srovnávání informací z různých zdrojů
- připravuje žákům úkoly, na kterých se učí efektivní a společensky vhodné komunikaci, obhajobě vlastních stanovisek, vyjednávání a hledání kompromisů

- prostřednictvím společných prezentací, rozborů a hodnocení prací žáků vede žáky k sebehodnocení ústního, písemného projevu a dalších aktivit
- vhodnými úkoly podporuje zájem žáků o poznání místního regionu (památných míst, místních tradic, významných osobností apod.)
- motivuje žáky k prezentaci vlastních výtvorů
- nabízí možnosti zapojit se do různých soutěží a dalších akcí, kde by žáci mohli prezentovat vlastní schopnosti a dovednosti
- učitel nabízí práci na projektech, které vyžadují používání softwaru pro tvorbu dokumentů a prezentací
- učitel rozvíjí schopnost kriticky hodnotit informace, které žáci získávají online
- učitel umožňuje žákům vytvářet a upravovat digitální obsah (texty, obrázky, videa, prezentace, ..)
- učitel zprostředkovává běžné používání digitálních technologií v procesu učení

Vzdělávací obsah

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

očekávané výstupy:

žák

9-1-1	uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků
9-1-2	uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
9-1-3	orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

očekávané výstupy:

žák

9-2-1	charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
9-2-2	objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- 9-3-2 uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví
- 9-3-3 demonstroe na konkrétních příkladech přínos antické kultury křesťanství
- 9-3-4 porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

očekávané výstupy:

žák

- 9-4-1 popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- 9-4-2 objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech
- 9-4-3 vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí
- 9-4-4 ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ, POČÁTKY NOVÉ DOBY

očekávané výstupy:

žák

- 9-5-1 vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve
- 9-5-2 vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- 9-5-3 popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- 9-5-4 objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie
- 9-5-5 objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky
- 9-5-6 rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

očekávané výstupy:

žák

- 9-6-1 vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti
- 9-6-2 objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce, napoleonských válek a rozbitím starých společenských struktur v Evropě
- 9-6-3 porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů

- 9-6-4 vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrností vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií

MODERNÍ DOBA

očekávané výstupy:

žák

- 9-7-1 na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- 9-7-2 rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů
- 9-7-3 charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- 9-7-4 na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- 9-7-5 zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

ROZDĚLENÝ A INTEGRUJÍCÍ SE SVĚT

očekávané výstupy:

žák

- 9-8-1 vysvětlí příčiny a důsledky bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků
- 9-8-2 vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- 9-8-3 posoudí postavení rozvojových zemí
- 9-8-4 prokáže základní orientaci v problémech současného světa

6.5.2 Občanská a rodinná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu OBČANSKÁ A RODINNÁ VÝCHOVA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Občanská a rodinná výchova je vytvořen ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Výchova k občanství vymezeného v RVP ZV. Integruje rovněž část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Výchova ke zdraví (tematické okruhy Vztahy mezi lidmi a formy soužití, Osobnostní a sociální rozvoj) a vzdělávacího oboru Člověk a svět práce (tematický okruh Svět práce).

II. Časové vymezení

Občanská a rodinná výchova se vyučuje od šestého do devátého ročníku. V 6. – 8. ročníku je dotována 2 hodinami a v 9. ročníku jednou hodinou.

III. Organizační vymezení

Vyučování probíhá převážně v kmenových třídách. K organizačním formám výuky patří práce s učebnicí, odbornou literaturou, různými dokumenty a internetem. Součástí výuky jsou besedy, návštěvy státních institucí a úřadů, projekty a terénní práce.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

Pro utváření a rozvíjení klíčových kompetencí učitel využívá následující strategie:

- učitel pravidelně zadává žákům úkoly (referáty, krátkodobé osobní či skupinové projekty, pracovní listy), které je směřují k nalezení vlastního nejvhodnějšího postupu osvojování si nových informací
- prostřednictvím skupinové práce, hraní rolí, diskuzí aj. učitel vytváří příležitosti k tomu, aby žáci promýšleli různé životní scénáře k určité modelové situaci a vede je k individuálnímu i skupinovému hodnocení daného problému.
- prostřednictvím modelových situací, hraní rolí učí žáky pravidlům asertivní komunikace, obhajování vlastního stanoviska, nalézání kompromisu
- motivuje žáky k práci ve skupině, podílí se na prezentaci výsledků své práce
- seznamuje žáky s různými způsoby sebepoznávání a podporuje je k využívání získaných informací pro svůj osobní rozvoj
- připravuje modelové situace, pomocí nichž seznamuje žáky s různými procedurami v mezilidském styku (jednání na úřadech, soudní řízení, volby aj.), vytváří příležitosti k diskusím žáků k různým společenským tématům
- pravidelným komentováním společenského dění a vhodně zvolenými aktivitami vede učitel žáky ke sledování aktuální společenské, ekonomické, sociální a politické situace v ČR i ve světě
- učitel rozvíjí schopnost kriticky hodnotit informace, které žáci získávají online.
- Učitel vede žáky k diskusi o bezpečnosti na internetu
- Učitel vede žáky k vyhledávání digitálních informací
- Učitel směřuje žáky ke kritickému posuzování zdrojů a rozpoznávání dezinformací

Vzdělávací obsah

ČLOVĚK VE SPOLEČNOSTI

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsobu jejich používání
- 9-1-2 rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- 9-1-3 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- 9-1-4 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- 9-1-5 objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- 9-1-6 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem problémům lidské nesnášenlivosti

ČLOVĚK JAKO JEDINEC

očekávané výstupy:

žák

- 9-2-1 objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- 9-2-2 posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- 9-2-3 kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání
- 9-2-4 popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru

STÁT A HOSPODÁŘSTVÍ

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady
- 9-3-2 sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti

- 9-3-3 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- 9-3-4 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- 9-3-5 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- 9-3-6 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- 9-3-7 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu

STÁT A PRÁVO

očekávané výstupy:

žák

- 9-4-1 rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovnává jejich znaky
- 9-4-2 rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- 9-4-3 objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- 9-4-4 vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- 9-4-5 přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- 9-4-6 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- 9-4-7 uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci
- 9-4-8 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika porušování
- 9-4-9 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- 9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady
- 9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

MEZINÁRODNÍ VZTAHY, GLOBÁLNÍ SVĚT

očekávané výstupy:

žák

- 9-5-1 popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování
- 9-5-2 uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky
- 9-5-3 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů

6.7 Člověk a jeho svět

6.7.1 Fyzika

Charakteristika vyučovacího předmětu FYZIKA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Fyzika vychází z obsahu vzdělávacího oboru Člověk a příroda. Předmět svým charakterem (a vzdělávacím obsahem) velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů RVP ZV (Chemie, Přírodopis, Zeměpis, Člověk a svět práce aj.) a do povinně vyučovaného tématu „Ochrana člověka za mimořádných situací“.

II. Časové vymezení

Fyzika je povinným vyučovacím předmětem pro žáky druhého stupně ZŠ, a to od 6.-9. ročníku. Vyučuje se ve dvouhodinové týdenní dotaci.

III. Organizační vymezení

Vyučovací předmět Fyzika zpravidla probíhá v odborné učebně fyziky a ve vhodných případech může probíhat i v jiných prostorách školy a mimo budovu školy.

Umožňuje žákovi poznávání přírody jako systému, chápání důležitosti udržování přírodních rovnováhy, uvědomování si užitečnosti přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Jde převážně o zkoumání přírodních jevů v závislosti se změnami probíhajícími v čase.

Předmět Fyzika pomáhá žákům uvědomovat si svou existenci coby součást přírody a vesmíru, rozvíjí jejich dovednosti objektivně a spolehlivě pozorovat, měřit, experimentovat, vytvářet a ověřovat hypotézy, vyvozovat z nich závěry a ty ústně i písemně interpretovat, seznamuje žáky s možnostmi a perspektivami moderních technologií, učí žáky rozlišovat příčiny fyzikálních dějů, souvislosti a vztahy mezi nimi, předvídat je, popř. ovlivňovat, a to hlavně v souvislosti s řešením praktických problémů.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí jsou využívány následující strategie:

- učitel zprostředkovává žákům různé metody poznávání přírodních objektů, procesů, vlastností a dějů
- učitel umožňuje žákům pozorovat, měřit a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- učitel vede žáky k aplikování získaných poznatků v různých oblastech života
- učitel nabízí využití moderních technik při řešení problémů
- učitel podporuje využívání výpočetní techniky ve výuce
- učitel vede žáky k práci v týmech a zastávání různých rolí
- učitel vede žáky k poznání možností rozvoje i zneužití fyziky
- učitel umožňuje žákům soustavně pozorovat a experimentovat a získaná data zpracovávat

Vzdělávací obsah**LÁTKY A TĚLESA**

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- 9-1-2 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- 9-1-3 předpoví, jak se změní délky či objem tělesa při dané změně teploty
- 9-1-4 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů

POHYB TĚLES - SÍLY

očekávané výstupy:

žák

- 9-2-1 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- 9-2-2 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- 9-2-3 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 využívá poznatky o zákonitosti tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů

ENERGIE

očekávané výstupy:

žák

- 9-4-1 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- 9-4-2 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

ZVUKOVÉ DĚJE

očekávané výstupy:

žák

9-5-1	rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
9-5-2	posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

očekávané výstupy:

žák

9-6-1	sestaví správně podle schématu elektronický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
9-6-2	rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
9-6-3	rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností
9-6-4	využívá prakticky poznámky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
9-6-5	využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
9-6-6	rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

VESMÍR

očekávané výstupy:

žák

9-7-1	objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet

6.7.2 Chemie

Charakteristika vyučovacího předmětu CHEMIE

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět *Chemie* vychází z obsahu vzdělávacího oboru *Člověk a příroda* vymezeného v RVP a je v 8. i 9. ročníku částečně spjat s vyučovacím předmětem *Fyzika, Přírodopis, Zeměpis...*

II. Časové vymezení

Hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu. V 8. – 9. ročníku 2 hodiny týdně.

III. Organizační vymezení

Vyučovací předmět *Chemie* se vyučuje v odborné učebně chemie. K preferovaným organizačním formám výuky patří především pokusy, pozorování – různá praktická cvičení ve škole. Obsah výuky v jednotlivých ročnících je členěn klasicky na v 8. ročníku na anorganickou chemii a v 9. ročníku na organickou chemii. Ve vyučovacím předmětu *Chemie* je naplňována část vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru *Výchova ke zdraví*. Předmět svým charakterem velmi často přesahuje do dalších vzdělávacích oborů a do povinného vyučovacího tématu „Ochrana člověka za mimořádných situací“. Výuku některých témat je proto vhodné realizovat formou krátkodobých mezipředmětových projektů.

IV. Výchové a vzdělávací strategie

V hodinách *Chemie* jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel vede žáky k využívání různých metod pozorování přírodních dějů, procesů, vlastností a jevů
- učitel vede žáky k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací z literatury a internetu, k rozpoznání hlediska důležitosti a objektivity
- učitel podporuje plánování a směřuje organizování činností žáků
- učitel umožňuje žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- učitel vede žáky ke správnému zaznamenávání a zdokonalování experimentů
- učitel uplatňuje individuální přístup k žákovi
- učitel motivuje k učení, snaží se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- učitel při hodnocení používá ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učitel vede žáka k trpělivosti, povzbuzuje ho
- učitel vybírá pro žáky zajímavé texty a úlohy – tím motivuje k zapojení do předmětových soutěží a olympiád
- učitel vede žáky k poznávání různých chemikálií a k jejich používání v běžném životě
- učitel zprostředkovává běžné používání digitálních technologií v procesu učení

- učitel směřuje žáky k samostatnému rozhodování, které technologie zvolit při řešení problému

Vzdělávací obsah

POZOROVÁNÍ, POKUS A BEZPEČNOST PRÁCE

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- 9-1-2 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných látek, se kterými zatím pracovat nesmí

SMĚSI

očekávané výstupy:

žák

- 9-2-1 rozlišuje směsi a chemické látky
- 9-2-2 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení
- 9-2-3 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi
- 9-2-4 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití

ČÁSTICOVÉ SLOŽENÍ LÁTEK A CHEMICKÉ PRVKY

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech
- 9-3-2 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti

CHEMICKÉ REAKCE

očekávané výstupy:

žák

- 9-4-1 rozliší a zapíše rovnici výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí
- 9-4-2 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu

ANORGANICKÉ SLOUČENINY

očekávané výstupy:

žák

- 9-5-1 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí

- 9-5-2 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi

ORGANICKÉ SLOUČENINY

očekávané výstupy:

žák

- 9-6-1 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
9-6-2 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
9-6-3 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití
9-6-4 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů

CHEMIE A SPOLEČNOST

očekávané výstupy:

žák

- 9-7-1 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
9-7-2 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situacích z praxe
9-7-3 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka

6.7.3 Přírodopis

Charakteristika vyučovacího předmětu PŘÍRODOPIS

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět *Přírodopis* vychází z obsahu vzdělávacího oboru *Člověk a příroda* a je v některých ročnících částečně spjat s vyučovacím předmětem *Zeměpis*.

II. Časové vymezení

Hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu. V 6. – 9. ročníku 2 hodiny týdně.

III. Organizační vymezení

Vyučovací předmět *Přírodopis* se vyučuje v odborné učebně přírodopisu i v kmenových třídách. K preferovaným organizačním formám výuky patří přírodovědné vycházky, exkurze a praktická cvičení ve škole i v terénu (terénní praktika z přírodopisu). Obsah výuky v jednotlivých ročnících není členěn klasicky na botaniku, zoologii, biologii člověka a mineralogii s petrologií. Předmět je vyučován jako tzv. „Ekologický přírodopis“, ve kterém klasické členění oboru ustupuje ve většině případů výuce po jednotlivých ekosystémech s vnímáním vzájemných vztahů různých organismů uvnitř těchto ekosystémů.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách *Přírodopisu* jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel umožňuje využití různých metod pozorování přírodních objektů, procesů, vlastností a jevů
- učitel žáky vede k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací z literatury a internetu a k jejich hodnocení
- učitel podporuje používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- učitel umožňuje žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- učitel vede žáky ke správnému zaznamenávání a zdokonalování experimentů
- učitel uplatňuje individuální přístup k žákovi
- učitel motivuje k učení, snaží se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- učitel při hodnocení používá ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učitel vede žáka k trpělivosti, povzbuzuje ho
- učitel vybírá pro žáky zajímavé texty a úlohy – tím motivuje k zapojení do předmětových soutěží a olympiád
- učitel podporuje žáky k hodnocení výpočetní techniky ve výuce
- učitel vede žáky k hodnocení a efektivnímu využívání digitálních informací
- učitel umožňuje žákům vytvářet a upravovat digitální obsah

Vzdělávací obsah**OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA**

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů
- 9-1-2 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- 9-1-3 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě
- 9-1-4 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka

BIOLOGIE HUB

očekávané výstupy:

žák

- 9-2-1 rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků

BIOLOGIE ROSTLIN

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- 9-3-2 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin
- 9-3-3 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů

BIOLOGIE ŽIVOČICHŮ

očekávané výstupy:

žák

- 9-4-1 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- 9-4-2 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin
- 9-4-3 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí
- 9-4-4 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy

BIOLOGIE ČLOVĚKA

očekávané výstupy:

žák

- 9-5-1 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy
- 9-5-2 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka
- 9-5-3 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří
- 9-5-4 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

NEŽIVÁ PŘÍRODA

očekávané výstupy:

žák

- 9-6-1 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek
- 9-6-2 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody
- 9-6-3 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi

ZÁKLADY EKOLOGIE

očekávané výstupy:

žák

- 9-7-1 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- 9-7-2 na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému
- 9-7-3 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam
- 9-7-4 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

očekávané výstupy:

žák

- 9-8-1 aplikuje praktické metody poznávání přírody

6.7.4 Zeměpis

Charakteristika vyučovacího předmětu ZEMĚPIS

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět *Zeměpis* vychází z obsahu vzdělávacího oboru *Člověk a příroda* a je v některých ročnících částečně spjat s vyučovacím předmětem *Přírodopisem*.

II. Časové vymezení

Hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu. V 6. – 8. ročníku 2 hodiny týdně. V 9. ročníku 1 hodina týdně.

III. Organizační vymezení

Vyučovací předmět *Zeměpis* se vyučuje v odborné učebně zeměpisu i v kmenových třídách. K preferovaným organizačním formám výuky patří poznávací vycházky, exkurze. Výuka zeměpisu by měla výrazně podporovat používání cizího jazyka a výpočetní techniky s připojením internetu.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách *Zeměpisu* jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel vede k vyhledávání, zpracovávání a používání potřebných informací z literatury a internetu, a to s ohledem na jejich důležitost a objektivitu
- učitel podporuje používání cizího jazyka a výpočetní techniky
- učitel umožňuje žákovi pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry
- učitel připravuje žáky na život v Evropě, s Evropou a pro Evropu v rámci EU
- učitel uplatňuje individuální přístup k žákovi
- učitel motivuje k učení, snaží se cíleně vytvářet takové situace, v nichž má žák radost z učení
- učitel při hodnocení používá ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učitel vede žáka k trpělivosti, povzbuzuje ho
- učitel připravuje žáka na život v současném (jedinečném, mnohotvárném, globalizovaném) světě
- učitel vybírá pro žáky zajímavé texty a úlohy – tím motivuje k zapojení do předmětových soutěží a olympiád
- učitel vede k získávání tolerantního postoje klidem s odlišnou kulturou, náboženstvím, barvou pleti, politickým přesvědčením
- učitel v žácích vytváří pozitivní vztah k sobě a ke svému okolí – přírodě i společnosti
- učitel vede žáky k vyhledávání digitálních informací
- učitel umožňuje žákům vytvářet a upravovat digitální obsah
- učitel zprostředkovává běžné používání digitálních technologií v procesu učení
- učitel nabízí žákům digitální technologie k usnadnění či zautomatizování učebního procesu a vzdělávacích činností

- učitel nabízí žákům využití jednotlivých vzdělávacích aplikací a online zdrojů při procesu učení

Vzdělávací obsah

2. stupeň

GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

očekávané výstupy:

žák

9-1-1	organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statických a dalších informačních zdrojů
9-1-2	používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

očekávané výstupy:

žák

9-2-1	prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů
9-2-2	rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu
9-2-3	porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost

REGIONY SVĚTA

očekávané výstupy:

žák

9-3-1	lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny
9-3-2	porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států
9-3-3	zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich

SPOLEČENSKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

očekávané výstupy:

žák

9-4-1	posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace

- 9-4-2 posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel
- 9-4-3 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje
- 9-4-4 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit
- 9-4-5 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- 9-4-6 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

očekávané výstupy:

žák

- 9-5-1 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajiny
- 9-5-2 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)
- 9-5-3 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí

ČESKÁ REPUBLIKA

očekávané výstupy:

žák

- 9-6-1 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy
- 9-6-2 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
- 9-6-3 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu
- 9-6-4 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit
- 9-6-5 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

TERÉNNÍ GEOGRAFICKÁ VÝUKA, PRAXE A APLIKACE

očekávané výstupy:

žák

- 9-7-1 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu
- 9-7-2 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny
- 9-7-3 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

6.8 Umění a kultura

6.8.1 Hudební výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu HUDEBNÍ VÝCHOVA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět *Hudební výchova* vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura vymezené v RVP ZV a je úzce spjat se všemi vyučovacími předměty.

II. Časové vymezení

Hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu.

III. Organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu *Hudební výchova* je rozdělen do čtyř částí:

Vokální činnosti, Instrumentální činnosti, Hudebně pohybové činnosti a Poslechové činnosti.

Obsahem **Vokálních činností** je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu a posilování správných pěveckých návyků.

Obsahem **Instrumentálních činností** je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci.

Obsahem **Hudebně pohybových činností** je ztvárňování hudby tancem, pohybem a gesty.

Obsahem **Poslechových činností** je vnímání hudby ve všech žánrových, stylových i funkčních podobách, analýza a interpretace hudby.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách hudební výchovy jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel vede žáky k hlasové hygieně, upevňování a posilování správných pěveckých návyků pomocí dechových cvičení, správného držení těla, správného nasazení tónu
- učitel vhodným výběrem instrumentálních nástrojů orffovské řady vede žáky k samostatným instrumentálním doprovodům písní, dodržování rytmu a tempa
- učitel vede žáky k vytváření vlastních netradičních hudebních nástrojů
- učitel vede žáky k naslouchání hudby pomocí poslechových skladeb a učí žáky vnímat hudební projevy druhých
- učitel zajišťuje žákům návštěvy koncertů a besed o hudbě
- učitel zajišťuje pro žáky exkurze, filmy, seznamuje žáky s různými profesemi v hudební oblasti a dává jim možnosti zapojit se samostatně v mimoškolních hudebních aktivitách
- učitel zajišťuje žákům videokazety a odbornou literaturu, aby žák mohl získávat vhled do české hudební kultury i kultury jiných národů
- učitel vede žáky ke kritice vlastního díla i díla ostatních
- učitel vede žáky k úctě hudebních projevů ostatních žáků, vzájemné toleranci a pomoci

1. stupeň

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-1-1 zpívá v jednohlase
- 3-1-2 rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- 3-1-3 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- 3-1-4 reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie
- 3-1-5 rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby
- 3-1-6 rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-1-1 zpívá v jednohlase či dvojhase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti
- 5-1-2 realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not
- 5-1-3 využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní
- 5-1-4 rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby
- 5-1-5 vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace
- 5-1-6 rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků
- 5-1-7 ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace

2. stupeň

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách
- 9-1-2 uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- 9-1-3 reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace
- 9-1-4 rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k poslouchané hudbě
- 9-1-5 orientuje se v proudu znějící hudby, přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku

- 9-1-6 zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období
- 9-1-7 vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

6.8.2 Výtvarná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu VÝTVARNÁ VÝCHOVA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Výtvarná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Umění a kultura vymezené v RVP ZV a je úzce spjat se všemi vyučovacími předměty.

II. Časové vymezení

Hodinová dotace v jednotlivých ročnících odpovídá učebnímu plánu.

III. Organizační vymezení

Vzdělávací obsah předmětu Výtvarná výchova má komplexní charakter a je rozdělen do tří složek.

Vzdělávacím obsahem tématu Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Vzdělávacím obsahem tématu Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách Výtvarné výchovy jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel zajišťuje žákům návštěvy galerií, besedy o umění – tím je motivuje k hlubšímu zájmu o umění a prohlubuje nenásilnou formou poznatky z oblasti kultury a umění
- učitel vybírá pro žáky vhodné knižní publikace a reprodukce výtvarných děl, čímž umožňuje žákovi získání širších poznatků daných obsahových témat
- učitel zprostředkovává žákům poznávání různých výtvarných technik a vhodných forem práce, podle zadání učitele žáci vybírají vhodnou techniku a formu práce
- učitel učí žáky naslouchat druhým a vnímat výtvarné projevy druhých, jako nezbytný prvek účinné mezilidské komunikace
- učitel vede žáky ke kritice vlastního díla i díla ostatních
- učitel vede žáky k úctě výtvarných projevů ostatních žáků, vzájemné toleranci a pomoci
- učitel vede žáky k tomu, aby se sami podíleli na výzdobě školy
- učitel pomáhá žákům orientovat se v digitálním prostředí, vede je k bezpečnému, sebejistému, kritickému a tvořivému využívání technologií při práci, učení, ve volném čase i při zapojování do společnosti a občanského života

- učitel motivuje žáky k užívání digitálních prostředků při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení
- učitel vede žáky pomocí digitálních prostředků ke sdílení a prezentaci témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a prezentace
- učitel podporuje žáky ve vyhledávání a sdílení inspirativních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce
- učitel apeluje na žáky, aby respektovali tvorbu, díla a autorská práva každého jedince

Vzdělávací obsah

1. stupeň

očekávané výstupy – 1. období:

žák

3-1-1	rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ
3-1-2	v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
3-1-3	vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje
3-1-4	interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností
3-1-5	na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazových vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-1-1	při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů
5-1-2	při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností
5-1-3	nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje se v plošné, objemové i prostorové tvorbě
5-1-4	osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky
5-1-5	porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
5-1-6	nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

2. stupeň

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé prvky a jejich vztahy pro získání osobitých výsledků
- 9-1-2 zaznamenává vizuální zkušenost i zkušenosti získané ostatními smysly, zaznamenává podměty z představ a fantazie
- 9-1-3 zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- 9-1-4 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření
- 9-1-5 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku
- 9-1-6 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- 9-1-7 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření

6.9 Člověk a zdraví

6.9.1 Výchova ke zdraví

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru

Výstupy 9-1-1 až 9-1-15 jsou naplňovány v rámci předmětu Občanská a rodinná výchova v 6. – 9. ročníku a jsou zařazovány i do hodin Tv na II. stupni, výstup 9-1-16 je naplňován například v projektu OČMU.

2. stupeň

očekávané výstupy:

žák

9-1-1	respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě
9-1-2	vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví
9-1-3	vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví
9-1-4	posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví
9-1-5	usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví
9-1-6	vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí
9-1-7	dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky
9-1-8	uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc
9-1-9	projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce
9-1-10	samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím
9-1-11	respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví
9-1-12	respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování
9-1-13	uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivou mladého člověka;

- uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým
- 9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi
- 9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví, osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc
- 9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí

6.9.2 Tělesná výchova

Charakteristika vyučovacího předmětu TĚLESNÁ VÝCHOVA

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví vymezeného v RVP.

II. Časové vymezení

Tělesná výchova je členěna do třech základních etap. První etapa zahrnuje 1. a 2. ročník, druhá etapa 3. až 5. ročník a třetí etapa 6. až 9. ročník. Výuka do 5. ročníku probíhá koedukovaně v rámci jedné třídy, od 6. ročníku odděleně.

Do výuky tělesné výchovy na prvním stupni je zařazen plavecký výcvik, v 7. - 9. ročníku sportovní kurzy (lyžařský výcvik, vodácký kurz).

III. Organizační vymezení

Výuka probíhá v tělocvičně a na školním hřišti. Nedílnou součástí jsou projektové dny, během nichž je tělesná výchova uskutečňována. Výuka je založena na spolupráci žáků, práci ve dvojicích a v týmech. Hlavním cílem je komplexní vzdělávání žáků v problematice aktivního pohybu jako významného činitele působícího na zdravotní stav a harmonický rozvoj dítěte. Žáci jsou vedeni k poznávání vlastních pohybových možností a zájmů, současně i k poznání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost a duševní a sociální pohodu.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách tělesné výchovy jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel se vždy snaží jít příkladem, snaží se nejen o „profesionální“, ale i, a to zejména, o lidský přístup k žákům
- učitel si získává důvěru žáků tím, že s nimi otevřeně komunikuje na „kulturní úrovni“, své názory opírá o smysluplné argumenty a je ochoten kdykoli uznat svůj omyl či chybu
- učitel uplatňuje individuální přístup k žákovi a výsledky posuzuje vždy z pohledu „přidané hodnoty“
- učitel při hodnocení používá ve zřetelné převaze prvky pozitivní motivace
- učitel vede žáky k tomu, aby si osvojili nové pohybové dovednosti, kultivovali svůj pohybový projev i správné držení těla a postupně usilovali o optimální rozvoj zdravotně orientované zdatnosti
- učitel podporuje týmovou spolupráci při řešení problémů
- učitel klade důraz na „kulturní úroveň“ komunikace
- učitel netoleruje agresivní, hrubé a vulgární projevy chování žáků
- učitel vede žáky k čestnému jednání v duchu „fair play“
- učitel učí žáky pracovat v týmech a rozvíjet jejich schopnost zastávat v týmu různé role

- učitel podporuje vzájemnou pomoc žáků a vytváří situace, kdy se žáci vzájemně potřebují

Vzdělávací obsah

1. stupeň

očekávané výstupy- 1. období:

žák

3-1-1	spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
3-1-2	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
3-1-3	spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
3-1-4	uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy
3-1-5	reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-1-1	podílí se na realizaci pravidelného režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
5-5-2	zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
5-1-3	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her
5-1-4	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
5-1-5	jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
5-1-6	jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví
5-1-7	užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení
5-1-8	zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy
5-1-9	změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
5-1-10	orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
5-1-11	adapтуje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady plavecké dovednosti
5-1-12	zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti

2. stupeň**ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ZDRAVÍ**

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem
- 9-1-2 usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- 9-1-3 samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností – zatěžovanými svaly
- 9-1-4 odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší
- 9-1-5 uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost

ČINNOSTI OVLIVŇUJÍCÍ ÚROVEŇ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ

očekávané výstupy:

žák

- 9-2-1 zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- 9-2-2 posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny

ČINNOSTI PODPORUJÍCÍ POHYBOVÉ UČENÍ

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu
- 9-3-2 naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu
- 9-3-3 dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- 9-3-4 rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- 9-3-5 sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí
- 9-3-6 zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže

- 9-3-7 zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-1-1 uplatňuje správné způsoby držení těla v různých polohách a pracovních činnostech; zaujímá správné základní cvičební polohy
3-1-2 zvládá jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-1-1 zařazuje pravidelně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením v optimálním počtu opakování
5-1-2 zvládá základní techniku speciálních cvičení; koriguje techniku cvičení podle obrazu v zrcadle, podle pokynů učitele
5-1-3 upozorní samostatně na činnosti (prostředí), které jsou v rozporu s jeho oslabením

2. stupeň

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 uplatňuje odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení
9-1-2 zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
9-1-3 aktivně se vyhýbá činnostem, které jsou kontraindikací zdravotního oslabení

6.10 Člověk a svět práce

6.10.1 Praktické činnosti

Charakteristika vyučovacího předmětu PRAKTICKÉ ČINNOSTI

I. Obsahové vymezení

Vyučovací předmět Praktické činnosti vychází ze vzdělávacího oboru Člověk a svět práce.

II. Časové vymezení

Vyučovací předmět Praktické činnosti je povinný předmět, který se vyučuje v 1. až 9. ročníku v 1 hodinové týdenní dotaci. Jednohodinové týdenní dotace vyučovacího předmětu Praktické činnosti lze organizovat střídavě jako dvouhodinové celky jednou za 14 dní v kombinaci s jiným vyučovacím předmětem. Na 1. stupni se třídy nedělí. Na 2. stupni se třídy dělí na skupiny z důvodu prostorových podmínek, zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků.

III. Organizační vymezení

Výuka probíhá ve školní dílně, kuchyni a na školním pozemku.

Tento předmět obsahuje široké spektrum pracovních činností a technologií, vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si konkrétní dovednosti. Upevňují si návyky hygieny práce, seznamují se se zásadami bezpečnosti práce a jsou vedeni k jejich dodržování.

IV. Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách praktických činností jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující strategie:

- učitel vede žáky k samostatnosti a tvořivosti při jednotlivých praktických činnostech
- učitel posiluje u žáků pozitivní vztah k práci
- učitel vede žáky k vytváření nekonfliktního prostředí při různých činnostech
- učitel podporuje různé přijatelné způsoby řešení problémů
- netoleruje agresivní, hrubé, vulgární projevy žáků v prostředí školní dílny, školního pozemku a v ostatních prostorách školy
- učí žáky pracovat v týmech
- vyžaduje dodržování pravidel stanovených jednotlivými řády odborných učeben
- učitel netoleruje nekamarádské chování a odmítnutí požadované pomoci
- cíleně motivuje žáky k dosažení vhodně zvoleného dalšího studia

Vzdělávací obsah**1. stupeň****PRÁCE S DROBNÝM MATERIÁLEM**

očekávané výstupy – 1. období

žák

3-1-1	vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů
3-1-2	pracuje podle slovního návodu a předlohy

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-1-1	vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu
5-1-2	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic
5-1-3	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu
5-1-4	udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

KONSTRUKČNÍ ČINNOSTI

očekávané výstupy – 1. období:

žák

3-2-1	zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi

očekávané výstupy – 2. období:

žák

5-2-1	provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž
5-2-2	pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu
5-2-3	dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-3-1 provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování
- 3-3-2 pečuje o nenáročné rostliny

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-3-1 provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování
- 5-3-2 ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny
- 5-3-3 volí podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní
- 5-3-4 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu

PŘÍPRAVA POKRMŮ

očekávané výstupy – 1. období:

žák

- 3-4-1 připraví tabuli pro jednoduché stolování
- 3-4-2 chová se vhodně při stolování

očekávané výstupy – 2. období:

žák

- 5-4-1 orientuje se v základním vybavení kuchyně
- 5-4-2 připraví samostatně jednoduchý pokrm
- 5-4-3 dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování
- 5-4-4 udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úraze v kuchyni

2. stupeň**PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY**

očekávané výstupy:

žák

- 9-1-1 provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň
- 9-1-2 řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí

- 9-1-3 organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- 9-1-4 užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku
- 9-1-5 dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím: poskytne první pomoc při úrazu

PĚSTITELSKÉ PRÁCE, CHOVATELSTVÍ

očekávané výstupy:

žák

- 9-3-1 volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin
- 9-3-2 pěstuje a využívá květiny pro výzdobu
- 9-3-3 používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu
- 9-3-4 prokáže základní znalost chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty
- 9-3-5 dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu včetně úrazu způsobeného zvířaty

PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI

očekávané výstupy:

žák

- 9-4-1 provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- 9-4-2 ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- 9-4-3 správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby: provádí drobnou domácí údržbu
- 9-4-4 dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem

PŘÍPRAVA PORKMŮ

očekávané výstupy:

žák

- 9-5-1 používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- 9-5-2 připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- 9-5-3 dodržuje základní principy stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti
- 9-5-4 dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce: poskytne první pomoc při úraze v kuchyni

SVĚT PRÁCE

očekávané výstupy:

žák

- 9-8-1 orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- 9-8-2 posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy
- 9-8-3 využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání
- 9-8-4 prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce

6.11 *Doplňující vzdělávací obory*

6.11.1 ETICKÁ VÝCHOVA

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období

žák :

- EV.1 si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci **(PT – VDO – 1. ročník)**
- EV.2 se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel **(PT-VDO – 1. ročník)**
- EV.3 si osvojí základní vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým **(PT-VDO – 1. ročník)**
- EV.4 zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky **(PT-VDO – 1., 2. ročník)**
- EV.5 vyjadřuje city v jednoduchých situacích **(PT -VDO– 1. ročník)**
- EV.6 využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů **(VV (19) - 1. ročník, Myšlení v evropských a globál souvislostech - 2.- 4. ročník)**
- EV.7 reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc **(PT-OSVČ - 2.-4. ročník)**

Očekávané výstupy – 2. období

žák :

- EV.8 reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku **(Čj (18) – 4. ročník)**
 - EV.9 si uvědomuje své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení **(PT VDO, PT OSVČ – 4. ročník)**
 - EV.10 se dokáže těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách **(VV (22) – 3. ročník)**
 - EV.11 Identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí **(Čj (31) – 5. ročník)**
 - EV.12 jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy **(Čj (40) – 5. ročník)**
 - EV.13 iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně **(Čj (40) – 5. ročník)**
-

2.stupeň

Očekávané výstupy:

žák :

- EV.14 komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci (8.ročník)
- EV.15 respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí (8.ročník)
- EV.16 analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu (8.ročník)
- EV.17 nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhájí svá práva (8.ročník)
- EV.18 rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory (9.ročník)
- EV.19 spolupracuje i v obtížných sociálních situacích (8.ročník)
- EV.20 je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení (8.ročník)
- EV.21 analyzuje etické aspekty různých životních situací (8.ročník)
- EV.22 se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů (8.ročník)
- EV.23 aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy (8.ročník)

6.11.2 FINANČNÍ GRAMOTNOST

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. a 2. období

Žák :

- se orientuje v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy

FG.1	pozná české mince a bankovky (M (2) - 1., 2. ročník)
FG.2	uvede příklad využití platební karty (M (10 – 12) -1. ročník, M (8 -11,14,15,16) - 2. ročník)
FG.3	odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu (M (10 – 12) -1. ročník, M (8 -11,14,15,16) - 2. ročník)
FG.4	zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení (M (13,17) -3. ročník, M (31) - 4. ročník)
FG.5	vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce peněz (VI (9) - 5. ročník)
FG.6	porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi (M (35) - 4. ročník)
FG.7	sestaví jednoduchý osobní rozpočet (M (35) - 4. ročník), VI (9) - 5. ročník)
FG.8	objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje (VI (9) - 5. ročník)
FG.9	objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje (VI (9) - 5. ročník)
FG.10	na příkladech objasní rizika půjčování peněz (VI (9) - 5. ročník)
FG.11	uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti (M (35) - 4. ročník, VI (9) -5. ročník)
FG.12	na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží (VI (9) - 5. ročník)

2. stupeň

Očekávané výstupy – 2. stupeň (Člověk a společnost-Výchova k občanství)

Žák :

FG.13.1	uvede příklady vlastnictví a objasní zásady jeho ochrany včetně ochrany duševního vlastnictví (6. ročník)
FG.13.2	uvede příklady příjmů a výdajů domácnosti (6. ročník)
FG.13.3	vysvětlí rozdíl mezi pravidelnými a jednorázovými příjmy a výdaji (6. ročník)
FG.13.4	rozliší zbytné a nezbytné výdaje v konkrétní situaci (6. ročník)
FG.13.5	sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti (6. ročník)

ŠVP

FG.13.6	na příkladech vysvětlí rozdíl mezi vyrovnaným, schodkovým a přebytkovým rozpočtem (6. ročník)
FG.13.7	navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje (6. ročník)
FG.13.8	navrhne, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje (6. ročník)
FG.13.9	vysvětlí zásady hospodárnosti na rozpočtu domácnosti (6. ročník)
FG.14.1	vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet (7. ročník)
FG.14.2	uvede příklady různých způsobů hotovostního placení (7. ročník)
FG.14.3	uvede příklady různých způsobů bezhotovostního placení (7. ročník)
FG.14.4	posoudí výhody a rizika hotovostního a bezhotovostního placení v konkrétní situaci (7. ročník)
FG.14.5	na příkladech objasní přednosti a rizika používání platebních karet (7. ročník)
FG.14.6	na příkladech objasní rozdíly mezi debetní a kreditní platební kartou (7. ročník)
FG.15.1	na příkladu vysvětlí rozdíl mezi úrokem placeným a přijatým (9. ročník)
FG.15.2	na příkladech objasní možnosti úspor, investic či spotřeby při nakládání s volnými finančními prostředky (9. ročník)
FG.15.3	na příkladu vysvětlí, jak nabídka a poptávka ovlivňuje cenu (9. ročník)
FG.15.4	na příkladu vysvětlí způsoby, jak se stanovuje cena (9. ročník)
FG.16.1	porovná nabídku finančních produktů pro zhodnocení volných finančních prostředků (9. ročník)
FG.16.2	hledá možnosti, jak řešit deficit na straně příjmů a výdajů (9. ročník)
FG.16.3	uvede možnosti půjčení chybějících finančních prostředků (9. ročník)
FG.16.4	porovná nabídku finančních produktů pro půjčení chybějících finančních prostředků (9. ročník)
FG.16.5	uvede možnosti různých typů pojištění (9. ročník)
FG.16.6	na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH (9. ročník)
FG.16.7	vysvětlí, co je inflace a jaký je její vliv na reálnou hodnotu peněz (9. ročník)
FG.17.1	popíše postup při reklamaci výrobku nebo služby (9. ročník)
FG.17.2	na příkladu objasní, jak se bránit v případě porušení práv spotřebitele (9. ročník)

6.11.3 KORUPCE

2.stupeň

Očekávané výstupy – 2. stupeň (Člověk a společnost-Výchova k občanství)

žák :

- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

K.1 uvede příklady korupčního jednání (9. ročník)

K.2 diskutuje o příčinách, důsledcích a řešení korupčního jednání v konkrétních situacích (9. ročník)

6.11.4 DOPRAVNÍ VÝCHOVA**1.stupeň**

Očekávané výstupy – 1. stupeň, 1. a 2. období (Člověk a jeho svět)

žák :

- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných (1. období)
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodce a cyklista (2. období)

DV.1	uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa (Pr (3,4) - 1. ročník a Pr (24) - 2. ročník)
DV.2	prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty (Dopravní hřiště - 4. ročník)
DV.3	uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a cyklisty, cíleně je používá (chodec už na úrovni 2. ročníku, cyklista na úrovni (Pr (24) - 2.ročník, Pr (25) - 3.ročník)
DV.4	charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje (Procházka, školní výlet, exkurze - 3. a 4. ročník)
DV.5	v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě (v méně známých místech obce, v neznámých místech mimo obec) a určuje vhodný způsob bezpečného chování (Procházka, školní výlet, exkurze - 4. a 5. ročník)

Doplňující vzdělávací obor DOPRAVNÍ VÝCHOVA je na 1. stupni realizován i formou návštěvy dopravního hřiště, kde probíhá výuka Dopravní výchovy. Tuto výuku zajišťuje firma: Dopravní hřiště Mladá Boleslav Autoškola Jan Čapek.

2. stupeň

Očekávané výstupy – 2. stupeň

DV.6	v konkrétních situacích silniční a železniční dopravy (vycházky, výlety, akce školy) uplatňuje bezpečné chování, které neohrožuje jeho osobu ani jiné účastníky (6. a 7. ročník)
DV.7	vyhodnocuje konkrétní rizikové situace v silniční a železniční dopravě a vyvozuje bezpečné chování (8. a 9. ročník)
DV.8	diskutuje o příčinách dopravních nehod a o jejich předcházení, argumentuje pro správné řešení situací (8. a 9. ročník)
DV.9	aktivně se zapojuje do akcí školy (obce) podporujících snižování rizik a nehodovosti a podporující bezpečné chování v dopravě (7. až 9. ročník)

ŠVP

- DV.10 cíleně používá bezpečnostní a ochranné prvky – jako chodec, cyklista (6. a 7. ročník)
- DV.11 ošetří drobná i závažná poranění (6. a 7. ročník)
- DV.12 poskytne první pomoc při život ohrožujících stavech (8. a 9. ročník)

Doplňující vzdělávací obor DOPRAVNÍ VÝCHOVA je na 2. stupni realizován formou projektu. Jeho součástí je jak teoretická část zahrnující testové otázky, tak část praktická odehrávající se na dopravním hřišti.

ŠVP

Doplňující vzdělávací obor:
5. SEXUÁLNÍ VÝCHOVA A ZDRAVÍ
1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. stupeň, 1. a 2. období

žák :

- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek (1. období)
- rozpozná život ohrožující zranění; ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc

- SV.1 ví, kdy použít čísla tísňového volání – 112, 150, 155 a 158 **(PD OČMU - 1. a 2. ročník)**
- SV.2 v modelové situaci použije správný způsob komunikace s operátory tísňové linky **(PD OČMU- 3. ročník)**
- SV.3 dokáže použít krizovou linku a nezneužívá ji **(PD OČMU - 3. ročník)**
- SV.4 charakterizuje na příkladech rozdíly mezi drobným, závažným a život ohrožujícím zraněním **(PD OČMU - 4. ročník)**
- SV.5 v modelové situaci určí život ohrožující zranění **(PD OČMU - 4. a 5. ročník)**

2. stupeň

Očekávané výstupy – 2.stupeň

žák :

- SV.6.1 navrhne denní rozvrh činností s ohledem na zásady zdravého životního stylu (6. ročník)
- SV.6.2 charakterizuje zdravý životní styl a aplikuje jeho zásady v režimu školy (6. ročník)
- SV.6.3 rozpozná pozitivní a negativní vlivy působící na jeho zdravý vývoj a argumentuje ve prospěch zdravého životního stylu (8.ročník)
- SV.7.1 vysvětlí, proč zákon stanovuje věkovou hranici pro beztestný pohlavní styk (8. ročník)
- SV.7.2 charakterizuje odpovědné sexuální chování (8. ročník)
- SV.7.3 charakterizuje zásady odpovědného chování v oblasti sexuality na elektronických médiích; uvede postup v konkrétních modelových případech (8. ročník)
- SV.7.4 vymezí a vysvětlí rizika předčasného a nechráněného pohlavního styku (8. ročník)
- SV.7.5 spojuje význam sexuality/pohlavnosti především s perspektivním vztahem, manželstvím, založením rodiny, plánovaným rodičovstvím (8. ročník)

6.11.4 OBRANA VLASTI

2. stupeň

Očekávané výstupy – 2. stupeň (Výchova k občanství)

Žák:

- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu
- uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích
- uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru

OV.1	popíše situace, kdy je třeba bránit stát (6., 7. ročník)
OV.2	navrhne, jak může pomoci v konkrétním případě ohrožení (6., 7. ročník)
OV.3	na příkladu uvede povinnosti občana při obraně státu (8., 9. ročník)
OV.4	na příkladech objasní národní i mezinárodní úkoly Armády ČR (8., 9. ročník)
OV.5	uvede příklady zahraničních misí Armády ČR (8., 9. ročník)

6.11.7 OCHRANA ČLOVĚKA ZA BĚŽNÝCH RIZIK A MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy schválilo 4. března 2003 Pokyn MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů (č. j. 12 050/03-22).

Tento pokyn byl vydáván k zařazení problematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí do obsahu vzdělávání ve školách a na jeho základě byla problematika ochrany člověka za mimořádných událostí (OČMU) i za běžných rizik rozpracována v příslušných rámcových vzdělávacích programech.

CHARAKTERISTIKA PROJEKTU, ČASOVÉ ROZVRŽENÍ

Ochrana člověka za mimořádných událostí je na 1. i 2. stupni realizována 1x ročně (na podzim) v každém ročníku jako šestihodinový projekt zakončený testem. Součástí projektu je evakuace školy.

Obsah učiva jednotlivých ročníků je cyklicky volen tak, aby na 1. i 2. stupni tvořil relativně uzavřený celek s možností opakování, prohlubování a rozšiřování učiva. Základem osvojování dovedností a způsobů jednání je praktický nácvik a provádění ukázek. Pro efektivitu vzdělávání a výchovy jsou doporučovány metody prožitkové pedagogiky (praktický nácvik, skupinový trénink, simulační hry).

Rozsah vědomostí i nácviku dovedností je volen vždy přiměřeně vzhledem k věku a schopnostem žáků.

PŘÍNOS PROJEKTU PRO VÝCHOVNou A VZDĚLÁVACÍ STRATEGII ŠKOLY

Projekt učí žáky propojovat, aplikovat a užívat znalosti a dovednosti získané z různých zdrojů a v různých výukových předmětech v konkrétní situaci ohrožení života.

propojení tématu s výukou – člověk a jeho svět, příroda a my

preventivní příprava žáků na nepředvídatelnou událost

poskytnutí první pomoci

vhodné chování při mimořádných událostech

rozvoj týmové spolupráce mezi různými ročníky

orientace na mapě

CÍL PROJEKTU

Naučit žáky, jak se zachovat, když dojde k mimořádné události a co v této situaci dělat (živelné pohromy, dopravní nehody, úrazy, chemické a biologické ohrožení, požáry,...).

PROJEKT ROZVÍJÍ KLÍČOVÉ KOMPETENCE

Kompetence k učení

vyhledává a zpracovává informace

prakticky zkouší a ověřuje nabyté vědomosti, vyvozuje závěry

Kompetence k řešení problémů

žák nalézá řešení problému a obhájí jej, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí

ŠVP

podporuje originální způsoby řešení problémů
 vyjadřuje svůj názor v diskusi
 učí se používat postup řešení

Kompetence komunikativní

žák se písemně i ústně vyjadřuje a naslouchá vyjadřování druhých lidí
 komunikuje při skupinové práci
 naslouchá vyjadřování druhých lidí
 komunikuje s učitelem při výuce

Kompetence sociální a personální

žák spolupracuje ve skupině a ovládá své jednání a chování
 respektuje role při práci
 vytváří a respektuje pravidla
 snaží se pomoci
 nebrání se zkušenostem druhých
 spolupracuje

Kompetence občanské

žák respektuje základní společenské normy, váží si názoru druhých lidí,
 kulturního dědictví a životního prostředí
 respektuje stanovená pravidla
 toleruje individuální odlišnosti duševní, tělesné, náboženské, sociální, rasové

Kompetence pracovní

zachází s pomůckami, nástroji a učebnicemi, dodržuje bezpečnost práce
 zaujímá postoj k vybavení školy
 prakticky si ověřuje poznatky

POPIS PROJEKTU

Projekt probíhá většinou v přírodě na různých stanovištích. Projekt může být realizován i mimo areál školy. Na každém stanovišti má vyučující připravený program na vybrané téma a zároveň si zajistí potřebné pomůcky.

Projekt je zahájen první vyučovací hodinou, žáci jsou většinou rozděleni do skupin. Každá skupina obdrží kartu, do které se jim na stanovištích zaznamenává účast a splnění jednotlivých úkolů. Projekt končí téhož dne 5. vyučovací hodinu. Následující den probíhá v rámci 1. vyučovací hodiny 6. projektová hodina.

Projekt je vyhodnocen a jsou vyhlášena nejlepší družstva. Součástí projektu je cvičná evakuace školy a test získaných vědomostí. Personálně je projekt zajištěn všemi pedagogickými pracovníky.

OČEKÁVANÝ VÝSLEDEK

Žáci získají informace a praktické dovednosti o tom, jak se chovat v situacích, které ohrožují život a zdraví člověka, znalosti důležitých telefonních čísel, praktické dovednosti při různých poraněních. Dokáží si sbalit evakuační zavazadlo, orientovat se na mapě,

HODNOCENÍ PRÁCE ŽÁKŮ

Na závěr projektu žáci zhodnotí svoji práci a vyučující provedou zhodnocení práce jednotlivých družstev žáků. Celkové výsledky jsou vyhlášeny. Nejúspěšnější družstva jsou odměněna. Způsob zadání a hodnocení testových otázek je na zvážení třídního učitele.

CÍL VÝUKY 1. STUPNĚ

- *rozvíjet u žáků význam prevence rizik, opatrnosti a preventivního chování i důležitost obstat samostatně v obtížné situaci*
- *rozvíjet u žáků znalost nebezpečí a schopnost odhadnout riziko a vyhnout se mu; posilovat odpovědnost žáků za vlastní zdraví a bezpečnost*
- *rozvíjet u žáků schopnost rozpoznat varování před nebezpečím, rozeznat označení uzávěrů – zejména plynu, vody, elektřiny, umět určit (popsat) svou pozici v neznámém prostředí a zhodnotit možné následky svého jednání, zhodnotit důsledky bezdůvodného volání na tísňové linky,*
- *rozvíjet u žáků schopnost bezpečně se orientovat a pohybovat ve známém prostředí (blízkém okolí školy a bydliště) i v méně známém prostředí (jiné části obce, města, příroda) za použití plánů a map*
- *rozvíjet u žáků dovednost poskytnout pomoc při běžných úrazech či onemocněních, včetně základního ošetření, i ovládat život zachraňující úkony (resuscitace)*

DÍLČÍ VÝSTUPY

žák:

- a) chápe konkrétní nebezpečí spojená s riziky běžného života (doprava, chemické látky v domácnosti, elektrický proud, sport a zájmová činnost), s ohněm, s mimořádnou událostí
- b) odhadne riziko/nebezpečnou situaci, na konkrétních příkladech rozpozná mimořádnou událost
- c) dodržuje zásady bezpečného chování v běžných životních situacích tak, aby nedocházelo k ohrožení jeho fyzického i duševního zdraví a zdraví jiných
- d) bezpečně se pohybuje v budově i mimo budovu v případě rizikových situací (nouzové východy, označené únikové cesty); aplikuje pravidla bezpečného chování v různých situacích
- e) v případě potřeby použije linku tísňového volání; ovládá základní způsoby komunikace s operátory (přiměřeně k věku)
- f) rozezná označení uzávěrů vody a plynu
- g) přivolá pomoc (některým z osvojených způsobů), přivolá pomoc dospělého k záchranně tonoucího
- h) poskytne základní první pomoc (dezinfikuje a ošetří drobná poranění, ošetří opařeniny a popáleniny, zastaví krvácení, zafixuje zlomenou končetinu), ošetří úrazy různého charakteru
- i) rozlišuje příčiny úrazů, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence, případně léčby
- j) v modelové situaci uplatní správný postup při zásahu jiného člověka elektrickým proudem
- k) rozpozná rozdíl mezi signály (varovný signál, požární poplach, zkouška sirén)
- l) zvládá základní pravidla bezpečného zacházení s ohněm

ŠVP

- m) rozlišuje situace, kdy lze a kdy nelze uhasit požár
- n) chová se účelně v případě požáru, mimořádné události i jiných rizikových situací běžného života; hledá pomoc u důvěryhodné dospělé osoby
- o) pozná zneužívající osobu (blízkou, ale i neznámou), rozezná rizikové situace, riziková místa i rizikové osoby a řekne ne na nevhodné návrhy, má základní právní povědomí, umí přivolat pomoc

CÍL VÝUKY 2. STUPNĚ

- *rozvíjet u žáků schopnost adekvátně se chovat v případě vzniku mimořádné události a nařízené evakuace*
- *rozvíjet u žáků znalosti a dovednosti potřebné pro prevenci požárů a pro adekvátní reagování v případě požáru*
- *rozvíjet u žáků schopnost rozpoznávat příčiny a projevy rizikového chování a rizikových činností, včetně jejich možných dopadů na duševní a fyzické zdraví, a aplikovat v praxi zásady bezpečného chování při antropogenních mimořádných událostech na všech místech, kde se pohybuje*
- *rozvíjí u žáků schopnost aplikovat v praxi zásady bezpečného chování při mimořádných událostech způsobených přírodními vlivy na všech místech, kde se pohybuje a znát prevenci v péči o zdraví a umět poskytnout adekvátní pomoc v případě úrazu či násilí*

DÍLČÍ VÝSTUPY

žák:

- a) *charakterizuje rizika vzniku mimořádných událostí a jejich možné dopady na zdraví a životy lidí, životní prostředí a majetek, způsoby sebeochrany a vzájemné pomoci*
- b) *uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování a jednání v každodenním životě*
- c) *vhodně reaguje a jedná v případě ohrožení a nebezpečí, adekvátně pomůže sobě i blízkému v nouzi*
- d) *charakterizuje mimořádné události způsobené přírodními vlivy*
- e) *aktivně se v případě mimořádných událostí chrání*
- f) *prakticky zvládá základní způsoby přežití v přírodě, uplatňuje je v modelových situacích*
- g) *vhodně reaguje v situacích, kdy hrozí riziko násilí, není lhostejný a ví kde a jak zajistit pomoc*
- h) *chová se adekvátně v různých životních situacích tak, aby nedošlo k ohrožení fyzického i duševního zdraví*
- i) *rozpozná rizikové prostředí a činnosti a vyhýbá se jim*
- j) *ovládá základní zásady a postupy spojené s povodněmi, haváriemi a dalšími mimořádnými událostmi; osvojené dovednosti a způsoby jednání aplikuje v simulovaných situacích hromadného ohrožení*
- k) *vysvětlí rizika a příčiny vzniku požárů, popíše princip hoření*
- l) *charakterizuje zásady protipožární prevence, v případě vzniku požáru adekvátně reaguje a v modelových situacích použije vhodné metody hašení požáru*
- m) *rozdělí hasicí přístroje vzhledem k třídám požáru*
- n) *bezpečně opustí požárem ohrožený prostor a vyhledá bezpečí*

ŠVP

- o) *rozpozná varovný signál „Všeobecná výstraha“, adekvátně reaguje na tento signál, zná a prakticky uplatní postupy v případě nařízení evakuace, včetně zásad opuštění školy*
- p) *poskytne první pomoc, včetně život zachraňujících úkonů, dbá na bezpečnost svoji i svého okolí, poskytne první pomoc v případě popálení a otravy zplodinami hoření*
- q) *aktivně předchází rizikům běžných úrazů, otrav, tonutí, popálenin, která hrozí v různém období, prostředí a při různých činnostech, včetně jejich příznaků, projevů a dopadů, poskytne první pomoc*
- r) *vhodně reaguje v situacích, kdy hrozí riziko násilí, není lhostejný a ví kde a jak zajistit pomoc*
- s) *rozpozná rizikové prostředí a činnosti a vyhýbá se jim*

UČIVO PRO 1. STUPEŇ**SEBEOCHRANA, POMOC A PREVENCE RIZIK**

- důležitá telefonní čísla tísňového volání a blízkých osob, adresa bydliště
- kdy a jak přivolat pomoc, koho požádat o pomoc, jak se chránit a jak předcházet úrazům, otravám a jiným ohrožením (vazba na řešené běžné rizikové situace v různém ročním období, prostředí a při různých činnostech, včetně železniční a silniční dopravy)
- doma – neznámý člověk (telefon, zvonek u dveří internet), zbraně, alkohol, vhodné i nevhodné dotyky – jejich hranice, nevhodné trestání), komunikace a pomoc rodičů, učitelů
- bezpečný odchod z domova – klíče, výtah
- venku – volba správné cesty do školy, nebezpečná místa v okolí domu a školy, chování při setkání s cizím člověkem, jak se chovat, když zabloudím v cizím prostředí nebo městě
- správné vedení – vysvětlení pojmů a významu – kamarád, blízká osoba, cizí osoba, trápení, smutek, pomoc, příklady ze života
- záchranáři, uniformy, činnosti
- co se se mnou může dít, když se bojím nebo si nevím rady, jak to mohu zvládnout a co mám dělat;

PÉČE O ZDRAVÍ A PREVENCE RIZIK

- poznatky, zkušenosti, příběhy a otestování správné reakce dětí (rozpoznání rizik i schopnosti pomoci)
- nebezpečí za tmy, chování při setkání s cizím člověkem
- citlivé a věku odpovídající vysvětlení podstaty rizikového chování (v souvislosti se šikanou, drogami, fyzickým a duševním násilím, agresivitou), jejich možných dopadů na zdraví (fyzické i duševní), pomoc v nouzi, příklady ze života
- rizika letních prázdnin
- rizika u vody (bazény, vodní plochy, horské potoky, řeky, moře, tobogany), přecenění sil, nebezpečí jezů na řekách, skok do neznámé vody, vodní víry, tonutí, záchrana tonoucího, pohyb na zamrzlých přírodních vodních plochách
- prevence rizik letních a zimních sportů (cyklistika, bruslení, výškové sporty, vodní sporty, horská turistika, lyžování, snowboarding aj. – výstroj a výzbroj)

ŠVP

- rizika otrav, jejich příčiny a příznaky (léky, houby, jedovaté rostliny, zkažené potraviny, plyn, alkohol, cigarety, drogy, čisticí prostředky, chemické látky, neznámé a nebezpečné látky ve sklepích, na skládkách odpadu)
- rizika v souvislosti s provozem elektrických a plynových spotřebičů

POŽÁRY

- oheň – požár
- prevence vzniku požáru doma, příčiny vzniku požáru doma i mimo
- největší rizika požáru
- ochrana při požáru a přivolání pomoci, ohlášení požáru
- základní označování nebezpečných látek, nebezpečí zábavné pyrotechniky
- základní bezpečnostní a výstražné tabulky, zejména nebezpečí úrazu elektrickým proudem, požáru, prevence vzniku požáru mimo domov
- správné chování při požáru
- požáry v přírodě, lesní požáry
- hasicí přístroje (obecně)
- evakuace při požáru, nácvik evakuace
- požární hlásiče
- úniková cesta, význam značek označujících únikové cesty

PRVNÍ POMOC

- základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních v souvislosti s osvojováním učiva v oblasti rizik úrazovosti a onemocnění
- zajištění pomoci při různých rizikových situacích voláním na tísňovou linku nebo oslovením dospělé osoby, nácvik komunikace
- základní pravidla poskytování pomoci při drobných poraněních a běžných onemocněních
- různý obvazový materiál a technika vzhledem k poraněné části těla, nácvik
- resuscitace (praktická ukázka, nácvik)
- prevence rizik letních a zimních sportů (cyklistika, bruslení, výškové sporty, vodní sporty, horská turistika, lyžování, snowboarding aj. – výstroj a výzbroj)
- rizika otrav, jejich příčiny a příznaky (léky, houby, jedovaté rostliny, zkažené potraviny, plyn, alkohol, cigarety, drogy, čisticí prostředky, chemické látky, neznámé a nebezpečné látky ve sklepích, na skládkách odpadu)
- rizika v souvislosti s provozem elektrických a plynových spotřebičů

OSOBNÍ BEZPEČÍ A PODPORA A OCHRANA DUŠEVNÍHO A FYZICKÉHO ZDRAVÍ

- příklady ze života jak se umět vypořádat se strachem, který doprovází nebezpečnou situaci
- vysvětlení významu pojmů: poznávání cizího prostředí, strach, stres, zbabělost, statečnost apod., příklady ze života
- bezpečné chování v různých životních situacích a různých prostředích, včetně mimořádných událostí, které ohrožují zdraví jedinců i celých skupin obyvatel
- nález neznámého předmětu, látky, munice; sloupy a stožáry elektrického vedení, spadlé dráty elektrického vedení, transformátory; železniční vagony

ŠVP

- rizika a možné dopady – nevhodné dotyky, obtěžování, fotografování
- základy zvládání stresových stavů
- nebezpečí internetu
- označení uzávěrů, rozvody plynu, vody, elektřiny, označení východů (ve škole)

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

- seznámení s pojmem
- nejčastější mimořádné události (povodně, vichřice, požáry, laviny, únik nebezpečných látek)
- varování před nebezpečím (konkretizace různých způsobů varování, varovný signál Všeobecná výstraha)
- zásady volání na tísňové linky (co zajišťují, kdy volat, rizika a dopady bezdůvodného volání na tísňové linky)

UČIVO PRO 2. STUPEŇ**KLASIFIKACE MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ**

- mimořádné události způsobené přírodními vlivy, havárie, antropogenní události (viz základní pojmy)
- vysvětlení pojmu mimořádná událost, základní rozdělení mimořádných událostí s uvedením příkladů

VAROVNÝ SIGNÁL „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“

- činnost při varovném signálu, druhy signálů, náhradní způsoby varování
- funkce varovných signálů, rozdíly v signálech (ukázky), činnost po zaznění varovného signálu, další způsoby varování, obecné zásady opuštění bytu, opuštění bytu při povodni, požáru apod.

EVAKUACE

- průběh evakuace – na koho se vztahuje, kdo je evakuován přednostně, kdo nebývá evakuován (osoby podílející se na záchranných pracích)
- evakuační zavazadlo, příprava a obsah evakuačního zavazadla
- evakuační a přijímací střediska, jejich funkce, co tato střediska zajišťují

UKRYTÍ, NOUZOVÉ PŘEŽITÍ (pojmy ukrytí, nouzové přežití, humanitární pomoc)**POVODŇ A ZÁTOPOVÉ OBLASTI**

- přívalové deště, blesková povodeň, protržení hráze, rozvodněné toky
- co je povodeň, jak povodeň vzniká,
- zásady chování před, při a po povodni, pokyny zasahujících složek, návrat do obydlí, zřízení domu, závaly

PÉČE O ZDRAVÍ A POSKYTOVÁNÍ PRVNÍ POMOCI

- stavy bezprostředně ohrožující život, výkony zachraňující život; polohování – protišoková poloha, přenášení, transport raněného, ošetření
- praktický nácvik resuscitace a život zachraňujících úkonů, zajištění základních životních funkcí při zástavě dechu, krevního oběhu, masivním krvácení a poruchách vědomí
- zásady první pomoci při zásahu bleskem, zlomeninách, otřesu mozku, astmatických a epileptických záchvatech, apod.
- dopravní nehody – jejich prevence, nahlášení dopravní nehody, pomoc v případě dopravní nehody
- tepelná poranění (příčiny – působení teploty na lidský organismus, popáleniny, opařeniny, omrzliny, úpal, úžeh), příznaky a poskytnutí první pomoci či jejich ošetření
- otravy alkoholem, léky, drogami, houbami, chemickými látkami – pevnými, tekutými, plynými, jejich příčiny, příznaky a poskytnutí první pomoci
- vnitřní a vnější krvácení – příznaky a poskytnutí první pomoci, stavění krvácení a ošetření
- rány – řezné, sečné, bodné, střelné aj. – příčiny, příznaky a poskytnutí první pomoci
- mechanické poranění oka, poleptání oka – příčiny, příznaky a poskytnutí první pomoci
- poranění hrudníku, břicha – příčiny, příznaky a poskytnutí pomoci
- poranění páteře – příčiny, příznaky, poskytnutí první pomoci
- tonutí – příčiny, záchrana a poskytnutí první pomoci, praktický nácvik záchrany tonoucího

OCHRANA PŘED ÚRAZEM ELEKTRICKÝM PROUDEM (nebezpečí lezení na sloupy a stožáry elektrického vedení, dotýkání se drátů na zemi, lezení na elektrické lokomotivy, nebezpečí od poškozených zásuvek, vypínačů, přívodových šňůr, elektrických spotřebičů v domácnosti, elektrických sekaček, apod.)

PODPORA A OCHRANA FYZICKÉHO A DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ, PREVENCE PSYCHICKÉHO ONEMOCNĚNÍ A NÁSILÍ NAMÍŘENÉMU PROTI SOBĚ SAMÉMU

- různé strategie zvládání stresových situací
- prevence šikany
- návykové látky – co jsou návykové látky, jak ohrožují zdraví a psychiku, protidrogová prevence, odmítání drog, jak se zachovat v případě, že jsou drogy ve škole nebo v jejím okolí, pomoc v různých situacích souvisejících s drogami
- prevence rizik fyzického a duševního násilí spojených s internetem (osobní bezpečí na internetu, ochrana soukromí, ochrana osobních dat, cizí lidé, anonymita, ohrožení, násilí, psychické týrání, kyberšikana a její možné dopady)
- prevence agresivity (formy agrese, její zvládání, její dopady na duševní a fyzické zdraví agresora i oběti), prevence násilí namířenému proti sobě, jiným osobám a majetku
- drogová prevence – legální a nelegální drogy – jednotlivé druhy drog a jejich účinky na fyzické a psychické zdraví, příklady z praxe
- záškoláctví (formy záškoláctví, jeho možné dopady na duševní a fyzické zdraví)
- volný čas (party, kamarádi, co je spojuje, čemu se věnují, vlastnosti vůdce party, postavení v partě, co je dobře a co je špatně)
- jak poznám, že je někdo ve stresové situaci
- základy poskytování psychosociální pomoci a občanského sdílení v době mimořádných situací

PREVENCE ÚRAZŮ A NEMOCÍ SPOJENÝCH S BĚŽNÝMI ČINNOSTMI (práce/hry s PC, používání chemických látek v domácnosti, používání elektrického nářadí a přístrojů v domácnosti)

POŽÁRY A JEJICH RIZIKA

- rozdíl mezi ohněm a požárem, rizika požáru (snížený obsah kyslíku v ovzduší, zvýšená teplota, kouř, toxicita vznikajících zplodin hoření), princip hoření,
- příčiny vzniku požáru, předcházení požáru, postupy v případě požáru, manipulace s otevřeným ohněm v přírodě
- nebezpečí zábavní pyrotechniky
- hasicí přístroje – druhy a jejich správné použití

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM (význam integrovaného záchranného systému, základní a ostatní složky, záchranné a likvidační práce)

HAVÁRIE S ÚNIKEM NEBEZPEČNÝCH LÁTEK

- základní druhy nebezpečných látek, nejčastější příčiny havárií s únikem nebezpečných látek, jaká rizika hrozí v okolí školy)
- šíření nebezpečných látek při haváriích (znaky a projevy havárií s únikem nebezpečných látek)

RADIAČNÍ HAVÁRIE JADERNÝCH ENERGETICKÝCH ZAŘÍZENÍ (charakteristika a účinky ionizujícího záření na člověka, havárie radiačních zařízení, jak fungují české jaderné elektrárny, chování při radiační havárii)

TERORISMUS, EXTREMISMUS (formy, typy, nové hrozby, podezřelé předměty a poštovní zásilky, anonymní oznámení o uložení bomby (sankce), ohrožení výbušnými látkami, kybernetický terorismus, ochrana sebe a okolí)

PŘEŽITÍ V PŘÍRODĚ (orientace v terénu, tvorba improvizovaného přístřešku, možnosti a způsoby signalizace, značení tras pochodu, lesní plodiny, rostliny, živočichové, brodění se vodním tokem, jak získat pitnou vodu, ochrana před nebezpečnou zvěří, rozdělání ohně, a další)

ŠVP

6.12 ***Přílohy***

6.12.1 **Hodnocení výsledků vzdělávání**

6.12.2 **Dodatek k ŠVP**

6.12.3 **Školní výstupy – v el. podobě**